

KALO JENŐ
PAULINYI TAMÁS
POPPER PÉTER

Vezetnek vagy megvezetnek?

Mesterek,
tanítók,
lelki vezetők
ma

A Z É L L E T D O L G A I

SAXUM

Mesterkurzus

VEZETNEK VAGY MEGVEZETNEK?
MESTEREK, TANÍTÓK,
LELKI VEZETŐK MA

Kalo Jenő, Paulinyi Tamás,
Dr. Popper Péter

Vezetnek vagy megvezetnek?

Mesterek, tanítók,
lelki vezetők ma

Sorozatszerkesztő: Popper Péter

Borítóterv: Malum Stúdió

© Kalo Jenő, Paulinyi Tamás,
Dr. Popper Péter – 2007

ISBN 978-963-7168-89-5

ISSN 1585-4000

ISSN 1786-2817

Saxum Kiadó – Affarone Kft.

Felelős kiadó: Jenei Tamás

Felelős szerkesztő: Matolcsi-Papp Zoltán

Tördelőszerkesztő: Jeges Erzsi

Nyomta és kötötte a Kaposvári Nyomda Kft. – 270404

Felelős vezető: Pogány Zoltán igazgató

Paulinyi Tamás

Bejáratok és kijáratok az Ezotéria labirintusában

Nagy örömmre szolgál, hogy éppen egy olyan témában lehetek jelen, amiről úgy gondolom, hogy valóban fontos kérdéseket feszeget. Olyan kérdéseket, hogy *mi a hitelesség, mi az igazi szellemi vezetés, mi a tanítás, vagyis, mi a spirituális tanítás lényege.* Magamról előljáróban annyit, hogy egy olyan szakterülettel foglalkozom – a pszi, vagyis a tudat különös jelenségeinek laboratóriumi kutatásával, ezt később érthetőbben bemutatom –, ami szintén egyértelműen ide tartozik, illetve kapcsolódik a mai témánk-

hoz. Egészen pontosan arról szeretnék majd ezzel kapcsolatban beszélni, hogy hogyan is interpretálják ezeket a tényeket az ezotéria és a civil élet berkeiben manapság. Azzal a kérdéssel, miszerint kik a hiteles szellemi vezetők, kik az autentikus előadói ennek a témakörnek, bizony magam is már jó sok éve, nap mint nap szembesülök, hiszen a SZINTÉZIS Szabadegyetem is egy olyan vállalkozás – hasonlóan a Mesterkurzushoz –, ami arra törekszik, hogy hiteles információkat, emberi módon tudjon közreadni, illetve átadni.

Az elmúlt tizenöt-húsz évben itt nálunk, Magyarországon is megjelent az a különös témakör, és kialakult az a különös szubkultúra, amit ezotériának vagy New Age-nek nevezünk. Nyugaton, főképp az Egyesült Államokban ez a törekvés sokkal nagyobb múlttal rendelkezik, mégis úgy gondolom, most már mi is eljutottunk ahhoz az állapothoz, ami általában – és ha lehet így mondanom – globálisan jellemzi ezt a területet. Hatalmas kínálattal nézünk szembe, mind tanfolyamok, előadások, különböző oktatási

rendszerek, mind a természetgyógyászat területein. Az ember ilyenkor szinte zavarba jön, és ez nem csak a bőség okozta zavar: eldönteni és kiválasztani kell azt, hogy mi az érték, mi az, ami lényeges. Nem akarok a kritikáimmal senkit sem megbántani, ugyanakkor minden kritikának megvan a kockázata. Mindennel együtt azt gondolom, hogy ezek nagyon fontos kérdések, és az is fontos, hogy kritikusan tudjunk szembenézni ezzel a területtel. Így azt kell mondjam, hogy az a számbeli gyarapodás, ami ezen a területen jelentkezett, vagyis ami kis hazánk ezoterikus szubkultúráját és kínálatát jellemzi, bizony nagyon sok tekintetben felhígulást is jelent. Ezt a felhígulást úgy értem, hogy az a feladat – ami ennek az egyébként nagyon szép küldetésnek, a spirituális tanításoknak a bemutatását, valamint gyakorlatainak átadását illeti –, olyasfajta veszéllyel néz szembe, ami egyrésztől a középkor babonáságát idézi, másrésztől valami parttalan perzsavásárt, bazári kirakodóvásárt jelenít meg a mában. Magam is számtalanszor veszek részt olyan fesztiválokon, ahol el-eltűnök, ahol

hogy vajon hol a határ. Élni is lehet, és visszaélni is lehet ezekkel a lehetőségekkel. Sajnos ma azzal a dilemmával nézünk szembe, hogy a kereslet határozza meg a kínálatot, és ez – amennyire sohasem volt az – most sem szerencsés. Az ilyen utakon, ahol nagyon fontos tanításokról van szó, ezt így nem lehet, nem etikus így kezelni, sőt végső soron a tanítás hitelessége vesz el.

Amikor ezzel a területtel kezdtem foglalkozni, egy olyan késztetés határozta meg a törekvéseimet, amit már vagy tizenöt éve képviselek is, és aminek tiszta, világos a lelki célja: átadni egy olyan tudást – és ez nyilván nem csak az én tudásomat, hanem például az iskolánkba meghívott összes előadó tudását jelenti –, ami az ember számára rendkívül fontos. Attól a pillanattól kezdve, amikor az előadások szervezésével foglalkozni kezdtem, szembesültem az idevágó dilemmával: ki az, aki áthull, és ki az, aki fennakad a rostán? Nagyon nehéz mindmáig meghatároznom azt, hogy ilyenkor mi jelenti a határt.

Sokan azt mondják, hogy az igazi tanítókat az minősíti, hogy *élik azt, amit tanítanak*.

Én ezen is elgondolkodom. Nagyon sok előadót ismerek, éppen iskolaszervezői munkából kifolyólag, és közelről is ismerem őket: írók, művészek, filozófusok, gondolkodók. Amellett hogy ismerem a tartalmát, a mélységét, a mondanivalóját az előadásoknak, ismerem az előadók stílusát, készségét, karizmatikus erejét, de mindemellett ismerem az előadó életét a kulisszák mögött is. Meg kell mondjam, hogy az említett tulajdonságok nem mindig vágnak egybe. Mondják azt is, hogy vannak olyan *hamis proféták* közöttünk, akik bort isznak, és vizet prédikálnak. Én azt hiszem, abból kellene kiindulnunk, hogy mindnyájan emberek vagyunk, ugyanis ha nem ez az alapja a megítélésünknek, akkor nagyon könnyen eltévedhetünk. Meg kell békélni a gondolat-
tal, hogy esendő emberek vagyunk, a többiek is emberek, és azzal kell gazdálkodni, ami van. Nem hiszem például, hogy nagy művészek műveit be kellene tiltani, el kellene égetni csak azért, mert mögöttük egy szenvedélyes, esetleg egzaltált ember állt. Sőt, meggyőződésem, hogy bizonyos szelle-

mi géniuszok, tehetségek esetében szinte jellemző az, hogy az emberi sors, ami a mű, a szellem, a tanítás mögött áll, nagyon sokszor egy megtépázott, kétkedő, tépelődő életutat takar.

Mi is a lényeg igazából ezen a területen? Mi a hiteles? Az, amit az ember tanít, és az, ahogyan azt tanítja. Mondhatnám azt is, hogy az vesse az első követ egy adott és a fentiek szerint vitatott gondolkodóra, tanítóra, előadóra, aki nem ember, és a maga életében nem ugyanúgy az emberi sorsnak a sokszor hányatott, kétségekkel és dilemmákkal teli útját járja. A másik kérdés talán az, hogy ha a küldetéstudata meg is van egy embernek, akkor az hogyan gazdálkodik vele, a talentumait hogyan forgatja meg. Hogyha valakinek – és ez talán misztikus megközelítés – valódi küldetéstudata, olyan belső késztetése van, hogy egy fontos dolgot tűzön-vízen át el kell hoznia a világba, az érződik rajta. És vannak olyan emberek – ez ugyan emberi dolog mégis nagyon kritikusan kell szemlélni –, akiknél éppen a lényeg hiányzik az ilyen üzeneteknek a tolmácsolá-

sára. Megjelennek az anyagi érdekek, hiszen látjuk, ez egy iparág, egy piac is egyben, megjelennek azok az egyszerű lehetőségek, hogy a láthatatlanban a semmit is el lehet adni. De nézzük meg a keresletet: óriási. Az emberekben olyan igények élnek egyfajta vigaszra, valamiféle útmutatásra, tanácsadásra, hitre, ami miatt nagyon sok irányba hajlandóak megnyílni, beállni sorokba, eszmék mögé, ha úgy tetszik szektákba, sokszor kritikátlanul, a maguk kiszolgáltatottságában.

Nagy kérdés, hogy ebben a korszakban, miért van ekkora igény az emberekben, hogy a transzcendens felé, a spirituális felé forduljanak? Hiszen mondhatnánk, hogy a XX-XXI. század a leglogikusabb, legracionálisabb, legtudományosabb korszaka az eddigi emberi történelemnek. Ez persze így is van, a tudomány, mint tudjuk, a jelen korban az eddigi legkomolyabb teljesítményét nyújtja, számítógépeink és mobiltelefonjaink vannak, a technika számtalan vívmánya töretlen sikerrel bizonyítja a kor racionális gondolkodásának létét. Ugyanakkor az elmúlt két-háromszáz éves időszak-

ban valamit el is veszítettünk. Az emberiség régebbi világszemléletét – és most még csak ne is kalkuláljunk az Atlantiszhoz hasonló vitás időszakokkal, maradjunk az ismert, és történelmileg bizonyított visszatekintésnél – mindig is az idealizmus határozta meg. Hittek abban, hogy a látható világon túl van valami, ami okot, célt ad a létezésnek. Ez egy kiemelten fontos erő az életben maradáshoz, a lelki szempontok szerint értett életben maradáshoz. A mai ember számára, ha a világ természettudományos álláspontját nézzük, különösebb célt és értelmet nem lehet adni. Valamikor, valahogy, valamiért, mondjuk úgy: *véletlenül*, egy ősrobbanással, vagy anyagi rendszerek működéséből adódó szükségszerűségből, kirobbant az Univerzum a semmibe, ahol az anyag magasan szervezett folyamatai a lassan hűlő nagy tágulásban létrehozták a különböző naprendszereket, galaxisokat, bolygókat. Itt nálunk, körülbelül négy és félmilliárd évvel ezelőtt, a Föld hűlni kezdett, és ugyanezen véletlenszerű és cseppet sem tudatos szándékkal, ok, cél és értelem nélküli módon megjelen-

tek az első életformák. Ebből aztán kialakult egy olyan lény, amit embernek nevezünk. Természettudományos szempontból tehát az ember egy oktalanul, céltalanul, véletlenül létrejött gondolkodó anyagi egység.

Ennek a gondolkodásnak a magyarázatához a pszichológia lehetne a tudományos háttér, de a mai pszichológia – eltekintve néhány alternatív irányzattól – komoly lelki, illetve spirituális útmutatásokat szintén nem tud adni, és nem is adhat, hiszen alapvetően arra a természettudományos megközelítésre épül, ami az egész fizikai Univerzumot az előbb említett módon mutatja be. És mégis, azt hiszem elmondható, hogy az emberi életben a legfontosabb a lelki élmény, függetlenül attól, hogy vannak mobiltelefonjaink, úrhajóink, és más hihetetlenül bonyolult eszközeink, hiszen az alapvető kényelmi szempontokon túl minnek is ilyen mértékben kifejlesztett technikai háttér? A lényeg velünk él, hiszen tulajdonképpen mi magunk vagyunk az a lelki élmény, a tudatnak, a létnek az az élménye, ami a tudományos logikával adhatón túl valami másra is sóvárog.

Azt valamilyen szintig nyilván pszichológiai alapon is meg lehet határozni, hogy az ember miért szenved, mi hiányzik neki. Mégis, közelebbről vizsgálva a kérdést, a tudattal kapcsolatosan sokkal szerencsésebb az olyan régi, több száz, vagy több ezer éves vallásfilozófiák felé fordulni, mint amilyen például a tibeti buddhizmus is. Ez ugyan csak egy irányzat a sok közül, de eléggé kiemelt abból a szempontból, hogy nem a *priori* tételez fel istenségeket, okokat, egy univerzális erőt, hanem befelé tekintve, saját magában, introspektív módon keresi az okát annak, hogy maga a lény, a tudatos érző lény miért szenved.

Az, ami minket hajt és űz az ezotéria és a New Age irányába, a hiányon, a hiányérzeten alapul. Azért vagyunk például itt ezen a kurzuson is, mert valami hiányzik nekünk, hiszen hogyha csak unatkoznánk, akkor elmehetnénk akár focizni, moziba, vagy bárhová. Az emberek többségében egyrészt van egy olyan szintű hiányérzet, ami valami mélyebb tartalmat keres, másrészt érez valamilye bizonyosságot arra nézve, hogy a dol-

goknak oka van, és hogy szenvedni nem feltétlenül kell.

A spiritualitás lényege, hogy a lelkiségre, a szellemre irányul, arra, hogy van valami több annál, mint a természettudomány által feltérképezett világ anyagi és véletlenszerűen létrejött eseményei. Vallásokról lenne szó? Nem feltétlenül, bár érdekes, hogy ez a kor nagyon sok ősi vallást is felélesztett. Nézzünk meg egy mai ezoterikus életmód magazint: apróhirdetések a témában, előadások, tanfolyamok, könyvek, termékek reklámjainak tucatjait találjuk. Egyiptomi beavatás, kelta újjászületés, atlantiszi angállá válás, reinkarnációs tanfolyam, aurálátó tanfolyam, tibeti gongmeditáció, és az ember csak néz, hogy akkor mi hiteles útként a múltat keressük? Azzal azt hiszem, meg kell békélnünk, hogy a mai ezoterikus kultúrában – az ezotéria szót jobb híján használom – egy eklektikus, szinte bábeli zűrzavarban jelentkező sokféleség látható: a nagyon régi, a közelmúltbeli és az újkori filozófiáknak, vallásoknak a sokfélesége.

Jobb híján így ezt a sokféleséget kell elfo-

gagnunk, hiszen kizárólagosan nem igen tudunk mire támaszkodni. Azok a tanítások – és nem csak a tanítók –, azok az útmutatások, felfogások és irányzatok, melyekből mi válogathatunk, ősi, és sok esetben anakronisztikus, tehát a mai szellemiséggel a régi szellemiségeket nehezen összeegyeztethető utakat mutatnak. A mai kornak kialakult egy sajátosan uralkodóvá vált gondolkodási módja, a racionális gondolkodás rendszere. Ez jelenti a tudományos világlátás alapját, ami objektív, egymásból levezethető, logikailag bizonyítható, tapasztalati és kísérleti tényekre épülő rendszer. A vallás és a hit nem ilyen.

A vallás és a hit olyan meggyőződés, ami hitet kíván, de nem kíván logikai meggyőződést, vagyis az elfogadása annak, hogy a tapasztalható és tudományosan vizsgálható valóságon túli is létezhet. Ez a kettősség különös skizofrén állapotot jelent a mai ember számára. Egyszerre éljük úgy az életünket a gondolatainkban, a világlátásunkban, ahogy például az iskoláinkban megtanultuk, és ahogyan a hétköznapiakban amúgy is gon-

dolkodunk. Hivatalos iskoláinkban például nem igen volt helye a hitnek. De ami hiányzik az életünkből, mégis csak a hithez áll közel. Hinni valamiben, ami látszólag, első ránézésre semmivel sem bizonyítható. És második ránézésre sem. Sokáig kell nézni ahhoz, hogy megsejtsünk valamit abból, hogy ez a láthatatlan dolog igenis lényeges összetevője egy egészséges, harmonikus emberi létezésnek. Pszichológiai szempontból azt mondhatjuk, hogy az embernek a hiányérzete abból adódik, hogy valami üres benne, valami nem találja meg a helyét, mert kevés neki az, amit a logikával elér a létének a lényegét illetően, holott nem biztos, hogy a logikus alapokból nem tudná felépíteni azt, ami hiányzik neki. Valójában mi hiányzik? Hit? Istenkép? Remény? Szeretet? Szív? Kereszt? Én azt hiszem, a boldogság, illetve egyfajta magasabb szintű harmónia a lélekben.

Visszatérnék arra az alapmotívumra, ami számomra a gyökerét jelenti ezeknek a dolgoknak. Boldogtalannak nem jó lenni. Ebben egyetérthetünk, sőt! Kiegészíthetjük azzal, hogy jobb boldognak lenni, mint bol-

dogtalannak. Kutatóként is sokat gondolkodtam azon, hogy hol van az az origó, mi az az alapaxióma, amire építeni lehetne ez ügyben, amire aztán egy nagyobb rendszert felépíthetünk? A cél lenne az? Vagy az ok? Vagy higgyünk abban, hogy van egy teremtő? Mindez leeredukálható arra, hogy boldogságra vágyunk. Ez egy természetes állapot, sőt alapvetően természetes állapota a tudatos létnek. Ha innen indulunk ki, már másképpen is látjuk, hogy miért iratkozunk be spirituális iskolákba, hogy miért megyünk el jóshoz, látóhoz, angyaltanfolyamra, stb. Azért, mert valamiféle boldogság felé törekszünk. Ez az alapmotívumunk, innen tudunk elindulni azzal kapcsolatban, hogy melyek azok az utak, amelyek helyesebbek lehetnek a többi, vitathatóbb utaknál.

Eleve nem minősítenék jó vagy rossz tanítót, helyes, illetve helytelen utat, mint ahogy azt az előbb tettem, mert ez megint ahhoz a tévedéshez vezethet, amikor az ember egy bizonyosságra úgy törekszik, hogy azért a bizonyosságért sok mindent oda- és felad. Feladja a gondolkodását, a kritikáját, az

identitását, hogy magáénak gondolhassa az „igazit”. Ez az, ami engem meg is döbbsent, bár ez a világot mindig is jellemezte: *az egyetlen igaz és tévedhetetlen út prófétáinak a tanításai*. Nem hiszem, hogy a nagy vallásháborúk, és különböző filozófiai csetepaték keretében ezt komolyan lehetne venni. Az „egy igaz út” eszméje, úgy gondolom, hogy a tanításoknak a veleje és a tartalma lehet, és nem a formája és eszköze, és végképp nem az a filozófiai kulisszarengeteg, amit köré építenek. Nagyon sokszor találkozom az ezotériában olyan harcos ellenállásokkal, és olyan, ugyan megbocsátható, de mégis felháborító emberi viselkedéssel, ahol egymást szapulják az „egy igaz utak” képviselői. Ez a sok ezer „egy igaz út” dömping már önmagában az egész komolyságát ellehetetleníti.

Nem azt mondom, hogy ne higgyünk bizonyos, jól körülírt vallásokban, istenekben és filozófiákban, de ha ma körülnézünk, akkor az, amit most látunk ezen a téren, mégiscsak másként fest, mint párszáz vagy párezer éve. Az emberiség civilizációja eljutott egy olyan szintre – hozzáteszem, hogy a

technika által –, aminek okán egyben képes látni a világot. Ahogy a televízió behozza nekünk a különböző országok, földrészek híreit, úgy állnak előttünk lehetőségként a könyvtárak, az internet, szinte egy időben és térben mutatva a történéseket, a jelent és a múltat, szinte minden tanítást, minden hozzáférhetővé válik, vagyis csaknem minden. Abban az időben, amikor egy vallási tanítás érvényes volt egy konkrét területen, annak meg volt az oka, ott azon a helyen időszerűnek és autentikusnak számított.

Ha csak a Bibliát nézzük, az is két egymástól eltérő részből áll. Az Ótestamentum – ami meghatározóan hosszú része a Bibliának – ott és akkor, annak a kultúrának, ami gyakorlatilag egy meglehetősen szigorú környezetben élő, szinte törzsi kultúra volt, egy olyan viselkedési normákat tükröző útmutatása volt, aminek akkor és ott volt helye. Összehasonlítva ezzel az Újszövetséget, abban megjelenik valami a szeretettel kapcsolatban – és nem a haragvó, dühös, szigorú és ítélkező istenekkel –, ami az útmutatásnak már azt a velejét adja, hogy szeretni jó, elfo-

gadni jó. Észrevenni, hogy egyformák vagyunk, így egy felebaráti felfogást érvényesíteni jó. Ez sok más vallásban is ugyanígy jelen van, csak úgy, mint ennek az ellentettje, ami formákhoz, dogmákhoz köti magát. Ezzel megint csak nem ítélkezni akarok. Van jó néhány vallásos ismerősöm, nagyon szeretem őket. Van köztük Krisnás szerzetes, evangélikus lelkész, akikkel bizonyos határon túl nem vitatkozunk. Mindegyikőnk tiszteletben tartja a másik körét. Amiért szeretem őket, az az, hogy emberek, és ugyanaz az egyszerű szeretet és útmutatás sugárzik belőlük, mint bármilyen akár nem vallásos, érett lelkivilágú emberből. Tehát a szellemi vezetés, a tanítás és az érett spirituális utak lényege érzésem szerint az, hogy megtaláljuk egymásban a közöset, hogy a lényegünket tekintve egyformának lássuk egymást és így tudjunk szeretni.

Eleve már ez egy furcsa helyzet, ahogy most az előadáson itt ülök egy dobogón szemben a hallgatókkal, és beszélek, és ezzel átmenetileg meg vagyok különböztetve. De éppen ez a lényeg, amire fel akarnám hívni

a figyelmet, hogy emberek vagyunk és ez csak egy szerepkör, és azért ülök én itt, mert többek között erről szól az életfeladatam. A színházban ezért játszik a színész és nem a közönség, mert ott és akkor ő a tehetségesebb abban, neki ez a dolga, és ezért rúgja a futballpályán a focista a labdát és nem a nézők. És ezzel együtt a legfontosabb kérdés a spiritualitásban az igazi emberi egységnek, ennek a sokszor oly esendő állapotnak a világgossá tétele. A hitelességet megszabja az alázat, de nem az olyan alázat, ami a porban hajbókol, és kényszeredetten mutogat valamerre, ami túlmutat minden emberin. Hanem az az alázat, ami azt mutatja, hogy egyformák vagyunk és tökéletlenek a magunk módján. És miért vagyunk tökéletlenek? Azért mert a boldogságot, a saját boldogságunkat nem tudjuk gyakorolni. Nem tudjuk megélni és átadni olyan szinten, mint ahogyan azt szeretnénk. Ezt az utat keressük, és ez talán a legszebb út: elfogadni a dolgokat és magunkat minden határunkkal. Ebben a tökéletlenségben észrevenni a tökéletességet. Innentől kezdve semmi problémát nem

jelent, ha valaki ezt asztrológiai szinten, vagy vallásfilozófiailag tanítja, illetve oktatja. De ha ez nincs meg, akkor ott tartunk, ahol jobbra mindig is tartottunk. Keresünk valami kifejezhetetlent, és ugyanabban a vitatható ideájú menetben menetelünk, amiben általában masírozott a mindenkori ember.

Az ezotériának van egy másik igen nagy problémája, hogy éppen a már említett szer-teágazó sokszínűsége miatt nincs egy közös nyelve. Egy-egy terület teljesen más nyelvet beszél. De még szűkebb körökön belül is megvannak azok különbségek, amik az ismert ellenállásokhoz vezetnek, melyek számomra kétségessé teszik azoknak a tanítóknak az *autentizmusát*, akik ezek alapján elítélően vélekednek egymásról. Én nem nagyon értek az asztrológiához, azt gondolom ez nem az én utam, mégis részt vettem számos olyan rendezvényen, ahol asztrológiai kerekasztal-beszélgetések zajlottak, integratívnak nevezett fórumokon, és ezután a szünetben, a „kollégákkal” külön-külön beszélgetve döbbenet tapasztaltam, hogy az egyik az összes többire, mint megtévedtek-

re tekint, a másikkal szintén, és csak fogtam a fejem, hogy Istenem, miféle focicsapat az ilyen?

Az emberi tényező, ha nem rossz értelemben hatja át a tanítást, elfogadható. Nem olyan lényeges, hogy egy tanító az életben mennyire szenved, és mennyire boldogtalan, ha tisztán tudja látni azt, hogy a boldoguláshoz milyen út vezet, és ezt át tudja adni. De az, hogyha valaki a tanításaiba, és annak az útnak a képviselőjébe, amit ő a boldogság útjának tart, ilyen nyilvánvalóan beleviszi ezeket az ellehetetlenítő tényezőket, bizony gyanús. És hogy ki nevezheti magát mesternek? Egy mester ne nevezze magát mesternek, mert az is gyanús. Mi se nevezzük mesternek. Persze ez most nagyon rosszul hangzik éppen a Mesterkurzussal kapcsolatosan, hogy kikezdem az egyik alapfogalmat, de amiért ez fontos szempont, az éppen az, hogy mindenki ember. És ki nevezheti magát embernek? Mindenki. És miután a maga tökéletlenségében mindenki tökéletes, végső soron a mester sem tesz többet, mint az operaénekes a színpadon,

aki csak azért áll a többiek elé, mert szebben tud énekelni, mint a hallgatói. Ember, ember.

De minek alapján mondhatjuk ki az ítéletet, hogy ki a mester, ki az, aki nem, és ki a szélhámós. Nem akarok ironizálni ezekkel a szavakkal, ám valami módon mégis látható, hogy ki hiteles, és mi ennek a fogalomnak az ellentéte, mert mégis lehet szélhámósnak nevezni egy-egy embert ezeken a területeken is. Ki a szélhámós? Elsősorban azokról van szó, akik tudatában vannak annak, hogy csálnak, merthogy vannak jó-, és rosszhiszemű hazugok. Ezek talán kemény szavaknak tűnnek, de így van. Lehet valaki jóhiszeműen buta és csaló, aki még magát is áltatja és észre sem veszi, mit csinál valójában, hogy csak beszél a tanítások lényegét messze elkerülve. Gondoljunk csak bele: a kereslet tehet róla, hiszen ha nem lenne kereslet az olyan kínálatra, ami kevésbé értékes, nem is így működne mindez. És miért vagyunk vevők erre? Mert olcsón adjuk magunkat, kritikátlanul. Félreértjük a helyzetet. Eltekintve az unatkozástól és egyéb más motívumoktól, annyira hiányzik nekünk valami bi-

zonyosság, hogy ezért szinte mindent feláldozunk.

Mint említettem, egy olyan területtel foglalkozom, ami szintén az ezotériához és a New Age-hez sorolódik, és ami szintén egy olyan dilemmatikus területe az emberi megismerésnek, amire nézve az emberek reakciói is szélsőségesek. Ez a terület a parapszichológia. Tizenöt éve végzek folyamatosan kutatásokat fizikusokkal, pszichológusokkal karöltve, tudományosan és módszertanilag korrekt környezetben, illetve feltételek között. Döbbenet kell tapasztalnom újra és újra, hogy a tudatnak valóban van egy olyan világa, egy olyan kiterjedt dimenzióvilága, ahol egészen másfajta okságok uralkodnak, mint általában az a tudomány által vizsgált és felfogott okságok rendszereiben. Bár nagyon fontosnak tartom, hogy az emberi megismerésben – beleértve a tudományos felfogást is – ez nyilvánvalóvá váljon, ott tolonganak e fontos téma körül a magukat parapszichológusnak nevező mindenfajta emberek, akik lila ködöt árulnak, álhalottfeltámasztók, álvízenjárók, álcsodatévők,

akik a parapszichológia zászlaját lengetve el lehetetlenítik, elhiteltelenítik azt, amit őszintébb, alázatosabb úton más területek képviselői vizsgálnak. Mit mondjak erre? Azt tudom mondani, hogy kár.

Kár, hogy nem lehet egységesebb, őszintébb, kritikusabb módon kezelni ezeket az ismereteket és ezeket a tanításokat. Nem álítom, hogy a tudományos parapszichológia tényei elsősorban egy bibliába lennének valóók, mégis azt mondom, hogy ha besorolhatnák az emberi ismeretek közé azokat a tudományos értelemben is objektív tényeket és tanulságokat, melyek a telepátiáról, a jövőbeni események és állapotok megérezéséről, a tudatnak a véletlenre gyakorolt hatásáról szólnak, másként látnánk a velünk történő dolgokat, másképp látnánk az emberi sors lényeges momentumait. De hiszen erről beszél az ezotéria is, ezek közhelyek! Ezt mindenki tudja, miért kell ezt kutatni? – kérdezik sokan. A következő pillanatban pedig az ezotéria cseppet sem tudományos oldaláról érkezett emberek lengetik a tudományosnak mondott eredményeiket, én pedig

nem tudom eldönteni, hogy jó- vagy rossz-hiszemű szélhámosok-e ők, hiszen láthatóan nincsenek tisztában azzal, amit beszélnek. Egy szűk fogalmi ketrec szavaival fogalmaznak, amibe nem férnek bele a jelenségek valós tényei és lényegei. És ilyenkor megint azt gondolom, hogy kár! Miért nem lehet ezt rendesebben, tisztességesebben, alázatosabban csinálni?

Ugyanakkor nyilván mindenki azt csinál, amit akar, és amit jónak lát. El lehet menni apróhirdetések alapján átokfeltevő, átoklevevő, varázsló, szerelmi kötő emberekhez, akiken hegyes sapka van, előttük az asztalon furcsa tárgyak – ez aztán tudja, mit csinál... Bizonyos határokon belül tényleg mindenki azt csinál, amit akar, de hol a határ? Ki az, aki valóban a spirituális utat képviseli? Honnan lehet tudni, hogy meddig jó, és honnan nem jó? Talán az a jó – mondhatnánk –, ami nem árt a többi embernek. Vannak szélsőséges irányzatok, vallási irányzatok is, melyek azt gondolom, hogy igenis ártanak – és most nem mondanék példákat – de fel lehet fedezni agresszív vonalakat még egyes vallá-

sokban is, ahol az embert lenézik, ha nem látja, nem hiszi azt az Urat, amit ők. Ha valakit „lesajnálnak” vagy kirekesztenek, az nem jó; nem lehet azt mondani, hogy ártalmatlan. Itt volt például a második világháború, ami enyhén szólva szintén nem volt ártalmatlan. Mit fogadjunk el és mit nem? Újra és újra oda jutok vissza, hogy úgy egészben kell elfogadni a dolgokat, ahogy vannak.

Amíg nem fogadjuk el a dolgokat úgy, ahogy vannak, gyakorlatilag kirekesztünk, és ez egyfajta agresszív viselkedés, nem beszélve arról, hogy ez mind a magunk, mind a környezetünk számára egy boldogtalan elfogást sugall. Ott kezdődik a megérkezés, amikor úgy, ahogy vagyunk, minden jóval és rosszal képesek vagyunk elfogadni magunkat olyannak, amilyenek vagyunk. Innen induljunk el újra, és itt lehet felismerni, hogy az elfogadás már kis híján a szeretet. Ha az ember elfogadja ezt a sokféle, és látszólag sok esetben teljesen ellentétes emberi világszemléletet, és filozófiai világot, akkor kezd megérkezni. A hitelességet én a humánus világszemlélethez kapcsolódó szeretetben lá-

tom. Ezzel ellentétben, az emberben sokszor egy önkorbácsoló, flagelláns kényszeresség nyilvánul meg, és amikor szekták közé keveredik, akkor is azt gyakorolja, ami még mindig csak önsanyargatás, újabb tünetváltás.

A boldogtalanság gyakorlatilag ön-, és közsanyargatás. Egy boldogtalan ember nem tud annyit adni, mint egy boldog ember. Innentől kezdve megint arra helyezném a hangsúlyt, hogy ennek az önsanyargató kényszernek, ami csak tünetváltást jelent, és egyik rosszból a másik rosszba megy, egyik tökéletlenségből a másik tökéletlenségbe, ennek az útnak a végét az jelentheti, amikor az ember komolyan és önkritikusan próbálja meglátni, hogy tulajdonképpen hol is szorít a cipője. Mert attól, hogy szorít, még nem biztos, hogy ugyanott szorít, mint másnak, és nem biztos, hogy ha adnak egy másik cipőt, az majd nem szorít; mert lehet, hogy majd máshol szorít, de maga a fájdalom nem biztos, hogy elmarad.

Lehet, hogy mindez nagyon egyszerűen hangzik. Csak annyi kell, hogy elfogadjuk,

hogy a döntés és a felelősség mindig a miénk, és ezt nem lehet mástól készen megkapni. Azok az „egyetlen igaz utak”, amik azt sugallják, és azt diktálják, vagy azt követelik, hogy higgyük el, hogy pontosan úgy van, és nem veszik figyelembe, hogy a választás a miénk, azokról nehezen hiszem, hogy hiteles és valóban igaz utak. Akármilyen tanácsot kapunk, mégiscsak rajtunk áll végül a választás. Azt a mechanizmust kellene tisztába tenni magunkban és egymásban, hogy pillanatról pillanatra, percről percre döntünk, és ez ugyanakkor egy nagyon szép, szabad emberi út. A tévedés összes kockázatával, a felelősség és a felelős döntés felnőtt-ségével.

Sokan kérdezik tőlem, hogy vallásos vagyok-e, hogy hiszek-e Istenben? Ilyenkor kicsit elgondolkodom, mint most is, mert a válaszom igen félreérthető, és meg kell tudni fogalmazni, hogy „miféle Isten hívivője lehetnék én”. Egy nagyon emberarcú Istené, aki nem teszi magasabbra a mércét annál, mint amit az ember elérhet. Sőt meg kell mondjam, hogy szerintem Isten a jöin-

dulat, a gondviselés, a szeretet, aki azt szeretné, hogy jobban érezzük magunkat, soha nem tette magasabbra a léceket. Mi emberek tesszük magasabbra a mércét ahelyett, hogy beállítanánk a helyes szintet. Ez is egy ismérve lehet a helyes tanításnak és a helyes vezetésnek: a következő lépcsőfokot mutatni.

Most hogy az év elején vagyunk, néhány emberben még biztosan működik a fogadalmainak az ereje: – lassan egy hónapja nem dohányzik, vagy nem eszik olyan sokat, vagy talán jobban ápolja az emberi kapcsolatait... bennünk van a készség a változásra. Ezt a változást keressük, ez az a változásra való törekvés, ami egyébként automatikusan is zajlik minden lélekben, mert mi hosszú távú célként is a harmónia megélésére vagyunk irányulva. Meggyőződésem, hogy ez a boldogság valahol él is bennünk, csak van a lényünknek, a pszichés struktúránknak egy sajátosan emberi valóságélménye, és ez a sajátos valóságélmény az, ami a maga kereteivel szenvedést okoz – és itt nem a fizikai szenvedésre gondolok, hanem a lelki szenvedésre. Vannak olyan lelki motivációink,

amik a freudi, az adleri, vagy más kevésbé átfogó, de alapvető mozgatókat feltáró pszichológiai nézetekkel is leírhatók. Ezekből is adódóan gondolkodási és viselkedési kényszereink vannak, és van ugyanakkor lelkiismeretünk, és van egy olyan érzés bennünk, amit büntudatnak hívunk.

Azért is lehet mindez bennünk, mert nem találjuk el a mércét, mert nem tudjuk elfogadni azt, hogy mi a pillanatnak a helyes következő döntése. A múlt problémáin szoktunk elidőzni, a múlt rettenetein – és most megint egy ezoterikus közhelyhez nyúlok –, így nem éljük át azt az adományt, ami a *jelemben* egy leengedett vállat jelent és egy nagy sóhajt, tágra nyílt szemet: hogy Jézusom, én mindig itthon voltam, én itt élek, ez a boldogság maga, hát mivel töltöm én az életemet? Az ilyen tanítások és ráébresztések azok, amik véleményem szerint fontosak. Legyen ez bármilyen köntösbe öltöztetve, ha a lényege ez, és valami cinkos mosoly bujkál ennek az Istennek a szája sarkában, akkor nagy baj nem lehet. Ezt a felismerést tolmácsolja minden vallás, csak hát embe-

rek a tolmácsok..., így ezt a fajta boldogságot, ami mindent átsüt és átragyog, csak és kizárólag mi emberek árnyékoljuk el.

Ismerek tanítókat, akik eljutottak egy végső lényegig, egy olyan lényegig, amit tanítani fontos. Vannak igazán fontos dolgok az életben és vannak kevésbé fontosak. Ezzel találkozni leginkább az életünk végén lehet, amikor letelik ez a sok gondolkodás, félreértés, az a sok ön- és más sanyargatás, amikor hirtelen egyszerre látjuk az egészet, azt, hogy tulajdonképpen mivel is telt az értékes életidőnk. Bizonyára mindenkinek ismerős az a kifejezés, hogy halálközeli élmény. Ugyanis, ha az ember eljut az élete végére, akkor meghal. Ha meghalt, akkor meglehetősen kétséges módon lehet őt interpretálni, sok esetben meglehetősen kétséges médiumokon keresztül. De ha valaki meghal, aztán feléled, ő azért tud egy-két igazán fontos dolgot mondani. Most ne biblikus csodákra gondoljunk, ne Lázár beszámolójára, amikor visszajön a túlvilágról, hanem arra, amikor az ember vagy a klinikai halál állapotába, vagy a halál igen szoros közelségébe

kerül. Hirtelen rálát az egészre, a mindenre, ami történt vele – a halálközeli élménynek van egy olyan szakasza, amikor az ember az egész életét egyben látja – és akkor lehet látni, hogy mi a tanítás lényege, hogy mit kellene képviselni minden spirituális útnak.

Ezek az emberek, akik az életfilm áttekintés vagy a panoráma tudatállapotában ehhez a felismeréshez jutottak, azt mondják, hogy minden felejtető, két lényeges dolog kivételével. Az egyik az, hogy az emberi létnek óriási és nagyon szép lehetősége, hogy tapasztaljunk, és a tapasztalásainkból tanuljunk. Legyünk többek ma, mint tegnap voltunk, és holnap is legyünk többek, mint ma vagyunk. A tapasztalatok itt állnak előttünk, és mindentől tanulunk, ha akarunk. A másik dolog, ami szintén gyönyörű, biblikus üzenet, a szeretet jelentősége. Ez a közhellyé kopott szó, melynek nevében sajnos úton-útfélen a legkülönbözőbb agressziókat követik el emberek, emberek ellen, mégis a legtöbbet jelentheti, ami embernek adható.

Azt kell mondjam, ennél több nincsen: örülni a Létnek. Aki a létezésnek örülni tud,

boldog attól, hogy létezik, és ez ugyanúgy jelenti azt, hogy magának is örülni tud, mint ahogy evidensen, vagyis nem kettéválaszthatóan azt, hogy az én és a többi egy, így örülni tud annak, hogy minden van! Egyszer-kétszer megérintett engem is a szeretet kiteljesedett élménye, véletlenszerűen, úgy, hogy nem tettem érte többet, és talán azért, hogy beszélhesek róla. És éppen az volt benne a nagyszerű, hogy egyszerű volt. Egyszerű volt, érthető, és megtapasztalható. Az emberi gondolkodás ismérvei közt, vagyis hogy hogyan ítéljük meg egy gondolatot, vagy egy filozófiát, nagyon fontos és használható szempont az, hogy mennyire egyszerű vagy bonyolult. A dolgok alapvetően egyszerűek, a gondolkodásunk pedig alapvetően bonyolult. Ha ebbe a bonyolult gondolkodásba és lelkivilágba bevásárolunk egy-két bonyolult filozófiát egy-egy bonyolult tanítóval, garantáltan nem jutunk messzire. Az igazi tanítás nem is a tanulásról szól, nem arról, hogy az ember tanuljon, hiszen tanult már mindenféléről-mindenfélét eleget, hanem a felejtésről. A szó nemes értelemében

vett felejtésről, arról, hogy képes legyen elfelejteni a lényegtelen dolgokat. Ha sikerül a fölösleget elfelejteni, ott van a tanulás lényege. Ami marad: az a tanítás lényege.

Nem gondolkodni kell tehát tanítani, hanem *nem gondolkodni* kell megtanítani. A spirituális utak lényege mégis csak egy belső megtapasztalás, egy belső elengedés. Nem dogmákat és kereteket kell szabni, hanem megértetni és megéreztetni kell azt, hogy mindenkiben ott létezik pontosan, tisztán és egyértelműen az a tudás, hogy hogyan lehet boldognak lenni. És ott van az is, hogyan lehet boldogtalannak lenni – és ennek aztán nagyon sok iskolája van. Nevezzük bárminek az ilyen iskolákat, a boldogtalanságot a végtelenségig lehet ragozni.

Azt is kérdezik tőlem sokan, hogy boldog vagyok-e, mert az, egy arról tanító előadónál lényeges dolog. Hát nem. Kifejezetten boldogtalan ember vagyok, eltekintve néhány boldog pillanattól. Hiteles az ilyen? A boldogságról beszélek, hogy milyen fontos és közben kiderül, hogy csaló vagyok, esetleg szélhámos? Hiszen nem azt mon-

dom, amit érzek. Pedig azt gondolom, nem zárja ki egyik a másikat, vagyis a boldogtalan állapot azt, hogy a boldogságról *tanítólag* beszélhessen az ember. Sőt, azt mondom, hogy egy intelligens boldogtalan többet tud a boldogság megfogalmazásáról, mint egy egyszerűen boldog ember. Ha valaki boldog – így tartja a mondás – annak nincs története. Neki nem kell sehová sem mennie, ő boldog, ő jól van. Neki nem kell beiratkozni mindenféle ezoterikus iskolákba. Alszik, felkel, jön-megy, eszik, ez egy kerek történet. Aki viszont boldogtalan, az szenved, ezt Buddha is elmondta más szavakkal, de aki nem szenved, annak talán már itt lennie sem kell.

Van olyan egyáltalán, aki egy kicsit sem szenved? Ez megint egy nagyon emberi – egyszerre elfogadható és megváltható – állapot. De épp ezért túl kell lépni ezekből a fogalmi ketrecekből, ezekből a furcsa bűn és bűnhődés játszmákból, amikben élünk. És igenis, ebből az emberi alapállapotból, ebből az emberi alaplétből látni lehet fölfelé is. És azt hiszem, elmondhatom itt, hogy a rab-

lóból lesz a legjobb pandúr, vagyis ha a boldogtalan ember, ha beteljesít valamit a boldogtalanságában, ha felébred a kínjai között, akkor boldog lesz, és épp ennek az ébredésnek a története az emberi lét. Én azt hiszem, erről érdemes tanítani, utat mutatni, mert azért mégiscsak, ha a lét ennyire egyszerű, s a boldogság olyan, mint a nap maga – nincs róla mit beszélni: süt, világít –, akkor is az ember útja ez a bonyolult felébredés. Márpedig a bonyolultságot lehet egyszerűsíteni, és erről szólhatnak az igazi tanítások. Innentől kezdve a pszichodráma, az asztrológia, és bármiféle beavatási út, akkor lehet út a következő lépcsőfokhoz, ha a bonyolultságból kifelé vezet minket.

„Mire figyeljünk, hogy a kétségbeesés legsötétebb órájában se keveredjünk egy csaló vagy egy szekta hálójába?” – olvasom a Mesterkurzus honlapján, és ez nagyon fontos kérdés. Tehát mire figyeljünk? Arra, hogy ne keveredjünk egy csaló vagy egy szekta hálójába... De ez kevés. De akkor honnan-tól van tanítható állapota egy „beteg” léleknek, és hol van az, hogy tüneti kezelésre szo-

rul, hiszen adott, mondhatni ambuláns helyzetben tényleg előfordulhat, hogy a pszichiátria valóban többet tud valakiért tenni, mint egy vallásos tanács. Nehéz mindezt eldönteni, de éppen az ilyen kiszolgáltatott állapotban jönnek a kétséges értékű tanácsok: „Nagy a baj asszonyom, de vegye meg ezt és ezt a csodaterméket, vegyen a drágábbikból négyet, ragassza a feje tetejére meg a fülére...”, és ezt meg is csinálják az emberrel. Ez gyanús. Mert mi az én bajom? Az, hogy nem jó irányban fekszem, és jobbról nyom a kvadrátom, meg az ufók is jól elbántak velem...? Tényleg ez? Nem is beszélve arról, hogy átok ül rajtam a jövőből, és a múltból is, de nem baj, mert fel vagyok szerelve az elhárító tárgyaimmal, és már be is iratkoztam a következő kezelésre, ahol majd átteszik rólam az átkot a szomszédomra... Vannak ilyen szintjei az ezoterikus szubkultúrának és nem is kevés. Akármilyen nevetségesen is hangzik, sajnos létező jelenségről van szó.

Ez is az, ami nagyon hiteltelen út a spiritualításban. Nem nagyon szoktam vitatkozni ilyen emberekkel, mert úgy érzem, nincs

sok közöm hozzájuk. Nem hiszem, hogy ki tudnék zökkenteni ebből, erről meggyőződötteket, nem hiszem amúgy azt sem, hogy ez sok embernek egyáltalán kellene. Másrészt elfogadom, mint a második világháborút például, vagy ezer más dolgot, ami az emberrel történt, mégsem tekintem hiteles spirituális útnak, vagy tanításnak, az ilyesfajta visszaéléseket. Ugyanezek a szélsőséges szimptomák megtalálhatók a természetgyógyászat területén, a különböző beavatások területein is, amikben a hiba az, hogy érintetlenül hagyják bennünk azt, ami a változásra érett.

Az ember szomjazza a tanítást, de azért önmagát nem kell, hogy feladja. Nemcsak a „tanítókkal” van a baj, hanem a kereslettel is. A tanítók csak kitöltik azt az űrt, ami az emberekben hiányként létezik. A tanulással van a gond, pontosabban a tanulni nem akarással. Az ember beiratkozik a „jó leszek tanfolyamra”, és közben görcsösen szorítja magához a viselt dolgait, hogy „nehogy már megváltozzak és feladjam azokat a dolgokat, amik engem életben tartanak”. A tanulás

másik lényeges gátja az – és ezért megyünk szívesen olyan helyekre, ahol nem kell feladnunk a hozzánk nőtt dolgainkat –, hogy valójában nem vesszük az erőt ahhoz, hogy megváltozzunk, mert egyszerűen nem is akarunk megváltozni. Csak ezt nem illik mondani. Olyan ez, mint egy „kondi-fitness light klub”, ahol azt ígérik, hogy az ember mindenféle erőfeszítés nélkül rettenetesen fitt, izmos és egészséges lesz. Ennek sok értelme nincsen. A tanításnak valamiféle ajánlatot, vagy utat kell mutatnia, felhívva a figyelmet arra, hogy adott esetben ez kicsit fájni fog, izomlázunk lesz tőle sőt, egy-két dologgal szakítanunk kell. Különben hogyan változhatnánk meg? Szép dolog az emberben a ragaszkodás, hogy van bennünk hűség még a rossz szokások felé is. Másrésről meg van bennünk a lehetőség, hogy letegyük ezeket. Tehát az erőfeszítés szükséges része ennek az útnak és nem azért, mert büntetés, hanem mert ez az út. Az ember szívesebben korbácsolja magát – az is fáj, csak nem használ – mintsem erőfeszítést tenne olyan dolgok megváltoztatása érdekében, melyek iga-

zán nyomják a lelkét, és amik igazából nem hagyják kinőni a levedlésre váró bőrt.

A helyes utak és helyes tanítások olyan feltételeket szabnak, melyek egyszerűek, de nehezek. Egy ötvenkilós cementes zsákot odébb vinni két méterre nem bonyolult dolog, de nehéz. Fel kell venni, vinni kell, az embernek szinte fáj, de odébb rakja. Lehet persze bonyolult filozófiai iskolákat építeni ennek a cementes zsáknak az odébb rakására, amik alapvetően távolba mutató homályos proféciaakra épülnek, hogy bizonyos szellemi közegben a cementes zsák odébb megy, de valahogy ennek az egésznek már megint nincs sok értelme. A helyesebb emberi gondolkodásnak egy másik nehézségét, vagy akadályoztatását jelenti, hogy szereti a könnyű utakat. Nem is a gondolkodás az, ami a könnyű utakat keresi, sokkal inkább a lelki világunk, az érzelmi életünk, egyszerűen a lustaságunk az, ami a könnyebb utakat szereti, és ezért vagyunk hajlandóak belemenni bonyolult játszmákba, amik arra is képesek, hogy elhitessék velünk, hogy a cementes zsákot nem nehéz felemelni.

Pedig a cementes zsákot nehéz felemelni, de egyszerű odébb rakni. És hogy odabent mi dönt bennünk, vagyis, hogy mi milyen szempontok szerint döntünk, azért tényleg mi vagyunk a felelősek. Az emberi gondolkodás egy másik különlegessége, hogy képes racionalizálni, képes önmagát is meggyőzni arról, ami nyilvánvalóan nem úgy helyes. Emiatt persze lehet megkönnyebbitő tanításokat kapni, ennek egy ideig még örülhetünk is, de a hiteles tanításokban ott rejtezik, hogy a dolgok bár egyszerűek a változások terén, ám nehezek. Ez a döntés, és ez az erőfeszítés mindig nálunk marad. Ha az ember nem tisztázza, hogy az adott spirituális tanításból ez hiányzik, akkor ugyanabba a labirintusba kerül vissza végtelen bolyongásaival, ami miatt a tanítóhoz, illetve a tanításhoz fordult.

Ami viszont még nagyon fontos lehet a tanítással, a tanítókkal, a vezetéssel kapcsolatban, az az, hogy az emberekben jellemzően él egy olyan torz vágyakozás, amit talán a mazochizmus szóval lehetne találóan leírni. Vagyis: „Ha már úgysem változom, de a lel-

kemben azért ott van a változásra való igény, és súgja is az a tiszta fény hátulról, hogy változni kellene, akkor legalább legyen lelkipurdalásom, büntudatom, bűnhődjek, mert rossz vagyok. Az ember eredendően rossz, bűnös, és ez a bűn egy eredendő bűn...” Nos, én ezekben nem hiszek. Az ember eredendően nem bűnös, nem rossz. Egy sor sajátosan szenvedő, de megérthető állapotban éli az életét, de épp ezért nagyon könnyű eladni azokat a típusú vallási, filozófiai és ezoterikus tanításokat, melyek azzal próbálják megnyugtatni az embert, hogy ő bűnös, és bűnhődik, és induljunk ki ebből. A büntudat folyamatosan együtt él az emberrel ilyen-olyan szinten, maga a bűn fogalma, ami kialakult az évezredekken keresztül, meghatározza a legtöbb filozófiát és vallást. Ez velünk él, ezt cipeljük. Ha a tisztábbik gondolatvilágom felé fordulok, azt kell mondjam, nincs bűn, soha nem is volt bűn, ennek értelmében a bűnhődés oktalan és félrevezető önbüntetés. A bűn, mint fogalom büntudatot kelt, a büntudat pedig inkább gátja, mint segítője a felébredésnek.

Nekünk nem büntudatosnak kellene lennünk, és nem szégyellni kell magunkat, hanem elengedni mindezt a jelen jobb döntéseinek kegyelmében, és ha mégis büntudatban égve akarunk élni, lángoló orcánkat vádlón a sötét ég felé mutatva, akkor örvendjünk mindennek, hiszen ezzel is ki lehet húzni az ember ostobaságai alól a szőnyeget, ám ez túl egyszerű lenne. Az olyasfajta tanítások, melyek lelkifurdalást, büntudatot keltenek, azok véleményem szerint nem helyes tanítások. A büntudat a fejlődés ke rékkötője is lehet, büntudatot kelteni egy emberben agresszió, nem kívánatos lelkiállapotot eredményez. Egy büntudatos ember nem szabad, nem boldog, mert nem azt nézi, hogy mit csinál most, hanem azt, hogy mit csinált, jóvátehetetlenül és rosszul. Ez megint egy olyan érzésvilág, ami nem a fejlődés, és a tanulás felnőttébb útja.

A tanítás hitelességében és a gondolkodás értékét illetően vannak még érdekességek. Véleményem szerint az igazán helyes gondolkodás és a helyes beszéd alapja, illetve a helyes látás alapja is a helyes lelkiállapot.

Mindaddig, amíg nem vagyunk boldogok, legyünk fenntartással minden tisztának tűnő gondolatunkkal szemben. Abban mindig ott fog bujkálni a büntudat, a háritás, a projekció, a másokra „lőcsölés” kedves és szent mosollyal való gyakorlása. Nézzük meg, hogy ami bennünk születik gondolatként egy tanítás okán tanulságként, amit hazaviszünk bárhonnán magunkkal, vajon milyen lelkiállapotban fogalmazódik meg bennünk? Amikor az ember boldog, oly ártatlan, és oly kevésbé ön- és közveszélyes, nem úgy, mint a fordított állapotban.

Hadd térjek rá most a pszi kutatásra, és arra, hogy a tanításnak mi lehet még egy újabb, fontos lényege. Mondhatnám azt, hogy a spiritualitásnak van egy olyan útja, a spirituális tanításoknak van egy olyan fontos lényege, ami úgy szól, hogy nem élünk ok, cél és értelem nélkül. Az emberben, a mindenkori emberben – de a mai emberben különösen –, benne gyökerezik az a gondolat – hiszen a természettudományos filozófia is azt sugallja, hogy se oka, se célja, se értelme nincs a létezésünknek –, hogy pusztán csak

úgy „idekeveredtünk”, hogy gondolkodó gépek vagyunk, akik az anyag legmagasabb szervezetségi szintjén, az agy folyamataiból adódóan, bioelektromosan hallucinálnak. Ne becsüljük túl magunkat – üzeni ugyanez a gondolatvilág –, ennyi és nem több a tudati lét, és ez nem túl vigasztaló útravaló.

A spirituális tanítások ezzel szemben azt tanítják, hogy van ok, cél és értelem a létezésben! És ekkor megint jönnek a nehéz kérdések. A tanítás okokat mutasson? Mutassa meg hol a cél? Vagy az értelmét a létnek? Jobban leszünk, ha tudjuk, mi az értelem? Esetleg ha tudjuk mindennek az okát? Biztosan van valami komoly oka, mert ennyi szenvedés nem lehet ok nélkül. Ez sem biztos, hogy lényeges támpont kell legyen, mert az ember útja olyan, hogyha valaki folyamatosan a célra tart, hajlamos folyamatosan orra esni. Hajlamos összekeverni a pillanatot egyfajta jövőbe vetett ábránddal. Érzésem szerint ezért a tanításokban, a hiteles tanításokban ott kellene lennie annak, hogy a cél, az út maga. Ez a pillanat a célunk, amit most élünk, és nem más.

Ennek a pillanatnak azonban vannak, lehetnek minőségbeli különbségei. Ezt úgy értem, hogy a boldogság, mint lehetőség, folyamatosan nyitva áll előttünk, és a legnagyobb dolog, amit ember elérhet, az, hogy örül. Nem „hurraoptimistán”, és nem búskeserű mosollyal, hanem egyszerűen örül annak, hogy létezik. Az a depressziós, aki még az öngyilkosságig is eljut, azért választja azt, mert nem jó neki a létezés, mert boldogtalan, mert minden rossz. Itt felmerülhet a kérdés: nem lehet, hogy a boldogtalanság – vagy ha úgy tetszik maga a rossz – is eredendően meghatározó része a komplex valóságnak, magának a létnek? Ezzel a feltevéssel egy olyan síkra jutunk, amit a régi vallások és a mai filozófiák is feltételeznek, sőt az emberi érzelmvilág alapvetően azzal kalkulál, hogy a lét dipólusos etikai szélsőségek között feszül. Hiszen van a fény és a sötét, van a jó és a rossz, létezik Isten és a Sátán. Nem úgy van ezáltal, hogy a világ egyszerűen ilyen, hogy ez a normális állapot?

Szerintem nem, ez nem normális. Normális abban az értelemben, hogy általáno-

san jellemző, de beteges azért, mert ez nem a boldogító látásmódja a létezésnek. Más a világ felfogása abban az értelmezésben, ahol nincsen rossz és nincsen sötét, legalábbis az önállóan létezők világában. Számomra utat mutatnak e téren az egyszerű fizikai analógiák. Nézzük például a fényt és a sötétet. Szeretjük őket együtt szerepeltetni, mint elmentés, de egyenrangú létezőket. Ha nem lenne fény és sötét, nem lennének kontrasztok, nem látnánk egymást, ez rendben van, de nézzük meg, mi jellemzi a fényt, és mi jellemzi a sötétet. Az egyiket az, hogy *van*, a másikat az, hogy *nincs*. Fizikai értelemben egészen konkrétan erről van szó. A sötét nem egy önálló létező, a sötét a fény hiánya. A fény azonban egy önálló létező. Ezt egyszerű világossá tenni és modellezni. A fény mindig átvilágítja a sötétet, de a sötét nem tudja beárnyékolni a fényt. Ez akár egy ki nyilatkoztatás is lehetne...

A létezés és az Univerzum nem a jó és a rossz, a fény és a sötét harcának a színtere, hanem a fény különböző intenzitásainak, játékainak, és minőségeinek a színtere. Az pe-

dig megint vigasztaló dolog lehet, hogy a büntudat sötétségeiben mi tulajdonképpen a fénynek bizonyos állapotaiban vagyunk. Szerintem a biztatás jobban hiányzik az embereknek, mint a fenntartott lelkifurdalás. Gyanús minden olyan tanító és próféta, aki a tanítványait „szenvedteti”. Vannak persze tudatosan és jól felépített agressziók is, a zen buddhizmusból jól ismert a példa:

Amikor a még tanulatlan tanítvány kérdéseivel hosszan ingerkedik a mesterrel, aki egy ideig közönyösen tűri, majd cseppet sem zaklatottságból kifolyólag, amikor a tanítvány például azt kérdi, hogy hol az igazság, így szól:

– Itt nincs! – és orrba vágja a tanítványt. Mire az így szól:

– Köszönöm uram, látom most már én is.

De ez tudatos tett, ami a logika haszontalan körbejárásából zökkenti ki a tanítványt, egy olyan momentum, aminek akkor és ott a helye a ráébresztésben! Ám a tanítóknak gyakran fedezhető fel a tudattalan projekciója lelki gondjaiknak, a másokban való büntudat és lelkifurdalás-keltéssel, ez pedig

megint nem a hitelesség jegye. Mindezzel együtt itt van előttünk, és itt lesz mindig is a választás lehetősége. Mi döntjük el az utunkat. Részint nem vagyunk egyformák, részint egyformák vagyunk.

Valahol nagyon mélyen minden egy rugóra jár. Egy tanításnak megengedőnek is kell lennie. Nem hiszem, hogy illendő úgy tanítani vagy képviselni a tanítást, hogy sarokba szorítják az embert, a tanítványt. A tanításokat sokszor a gyerek-felnőtt viszonya jellemzi amiben – az analógiát folytatva – a jó szülő nyilván látja azt, hogy egy kisgyereknek, ahogy nő, cseperedik, akkor és ott éppen mire van szüksége. És a jó tanító, a jó mester, mint a jó szülő, azt nyújtja, azt adja, és hagyja a növekvő, tapasztaló és felébredő gyereknek, amire szüksége van. A nehézség csak az, hogy a felnőtt világban egyrésztől mindannyian felnőttek vagyunk, másrésztől pedig mindnyájan gyerekek is. Azt hiszem, hogy a jót felmutatni, a jó utat azzal együtt megmutatni, hogy figyelembe vesszük az ember állapotának jelen lehetőségeit, már helyes iránymutatás lehet. Ezeknek az út-

mutatásoknak ugyanakkor nem feltétlenül filozófiákban kell megnyilvánulni.

Hol vannak manapság a mesterek? Buszon, moziban, gyárban akár, és nem feltétlenül katedrákon és nem feltétlenül oltárok előtt. Az emberek tanítják egymást, és tanulnak egymástól. Persze vannak mesterségbeli, tehetségbeli és készségbeli szintek, de ez emberileg sem magasabbra, sem mélyebbre nem sorol senkit, és ezt azért is hangsúlyozom, mert épp ez a veszélye annak, ami mindig is jellemezte az emberi viszonyokat, többek között a tanításban is, és amit úgy hívhatunk: *személyi kultusz*. Valakire csak azért nézni fel esetenként kritikátlan rajongással, mert tehetséges, önmagában még nem indokolt, akkor sem, hogyha ezt a tehetséget a spirituális tanítás területén érvényesíti. Márpedig az emberek hajlamosak kultusz tárgyává tenni színészeket és előadóművészeket csakúgy, mint a vallási vezetőket vagy az ezoterikus tanítókat is, ami itt a lényegnek határozottan árthat. A kultikus mester nem azért kultikus, mert ártatlanul azzá lett, hanem azért mert hagyja, ez

pedig nem egy olyan erő, ami az üzenetet emberivé teszi. Az embert emberként lássuk a tanítása mögött és lássuk nyugodtan akár a gyengeségeit is. Sokkal közelebb kerülhet így, mint a bálványként tisztelt szentek, és ha vitathatóvá is válik a tévedhetetlenségben, egyben emberileg szerethetőbbé is, és nem egy félelmetes ótestamentumi atyává, akinek a köntöse szegélyét csak titokban és alig-alig lehet megérinteni.

A fenntartás nélküli kultusz tehát megint egy meglehetősen jellemző veszély, mégis ez mindig jellemző volt az emberekre. Szerettek egy megbízható és vitathatatlan atyát látni maguk előtt, aki előtt le lehet borulni, akitől bocsánatot lehet kérni, akire fel lehet nézni, akinek apró gesztusait otthon a tükör előtt lehet mímelni. Ez sem feltétlenül felnőtt magatartás. Lehet egy-egy embert tisztelni ezért vagy azért, de leginkább az önmegvalósításban felmutatott emberi értékeiért. Egy táncost vajon tisztel az ember, azért mert jól táncol, vagy szereti, vagy csak tetszik, és örömet okoz neki? Tiszteletet szerettem az érdemel, aki előrevivő és tanulsá-

gos erőfeszítéseket tesz az életében, és lát-szik, hogy olyan dolgokon képes túllépni az emberi természetében, amire kevesen vagyunk képesek. És ez nem a tehetségnek a tükrében értelmezendő. Egy művészt nem kell tisztelni azért, mert művész. Egy szép nőt nem kell tisztelni azért, mert szép.

Arra szeretnék tehát utalni, hogy a sorsban az erőfeszítéssel meglépett lépéseket tisztelhetjük, de ez nem alapfeltétele annak, hogy valaki jó tanító legyen. Legyen igaz az üzenete, érthető a szava, emberi nyelven beszéljen, ne emelje magát piederstálra, ne hagyja, hogy kultikus tárgy legyen. Ha emellett példamutató ember, mert látni lehet, hogy olyan megvalósításra is képes, ami nem a talentumoknak köszönhető, akkor lehet tisztelni is. Ugyanakkor ne felejtjük el, hogy ha ezeket a lépéseket példaként tekintjük, akkor ezeket a lépéseket kövessük és tiszteljük magunkban, ahogyan a másokban is ugyanezeket a lépéseket lehet.

Zárógondolatként szeretném elmondani, hogy én tulajdonképpen örülök az ezotéria fokozódó térhódításának, mégsem mara-

déktalan az örömöm. Egyrészt azért, mert visszásságokkal a kínálatban jócskán találkozhatunk, másrészt azért, mert bár a tanításnak és a tanulásnak nagyon sok és szép lehetősége gyűlt össze benne, de a jelek szerint a választások is gyakorta kritizálhatók. És éppen erről szólt a mai téma: válogatni tudni kell! Merre tovább? Hogyan tovább? Minden útnak megvan a maga szépsége, minden embernek, már attól, hogy él, megvan a maga hitelessége, a maga példamutatása. A legapróbb értéknek is örülni lehet, tulajdonképpen mindennek örülni lehet. De figyeljük azt, hogy mit tanulunk, és mi az, amit elfelejthetünk a dolgokból. Az tudom üzeni mindenkinek, hogy éljük az életünket teljesebben, figyeljünk oda az értékekre egy kicsit jobban. Ebben segítsenek nekünk a tanítások, a tanulás közben tudva azt, hogy sok esetben nem olyan fontos a tanítás mögött a tanító, sok esetben pedig a példamutató ember élete a maga a tanítás, és nem kell külön tanítást várni tőle. A leglényegesebb talán mégis az, hogy szabadok vagyunk, és hogy bármikor választhatunk.

Valójában nincsenek mesterek és tanítványok, ez csak egy eseti dolog. Mindenki tanítja a másikat, egymást tanítjuk, és sok esetben a másik tanítása közben tanul az ember legtöbbet. És ha ott rendet tud tenni, a másik lelkében, akkor ez őbenne is megszületik. Tehát tanuljunk, tanítsunk – a megszerzett tudást mindig adjuk tovább.

Paulinyi Tamás

Új kor küszöbén?

Gondolatok
a New Age mozgalomról

*I*ndiainak tűnő zeneszó erősödik az utcán. Barackszín ruhás fiatalok dobolnak, énekelnek. Hare Krisna, Hare Rama... Könyv is akad náluk a reinkarnációról, az Istennek, Krisnának tetsző életről, szeretnék, ha velük tartanánk. Odébb mások a világvégéről, az Antikrisztusról prédikálnak, szerintük Jehovát érdemes követni. Megint mások cédulákat osztogatnak a problémák gyökeres megoldásának módszeréről, a Dianetikáról. Tudomány, vallás? Állítólag mind a kettő. A plakátok, az esoterikus újságok ontják a további ajánlatokat;

Agykontroll, NLP, Transzcendentális Meditáció, reiki, asztrológia, természetgyógyászat, parapszichológia – jönnek az új, jönnek a régi dolgok, állításuk szerint valami új, gyökeresen új világ előhírnökeiként.

1995-öt írunk. A tudomány és a tradicionális egyház a kezeit tördelve átkozza a tudománytalan és istentelen babonáságot. A keresés és a „megtalálás” pedig folyik, különböző színű és feliratú zászlók alatt csoportosulnak az új kor, a New Age lelkes képviselői. De mi is az az új kor, ami felé napról napra lépkedünk? Krisna, Jehova, Hubbard, Maharisi, Silva, vagy az ezerarcú ókori vallások és mágiák világa?

Az imént felsorolt lista természetesen nem lehetett teljes, terjedelmünk ehhez valószínűleg kevésnek bizonyulna. Ami az idézett – és nem idézett – irányzatokban közös, az a világnak és az emberi létnek egy olyan felfogása, ami szakít a jelenleg uralkodó tudományos, és elfogadott vallási nézetekkel és azt mondja: az ember szerepét, célját és lehetőségeit a létben, másképp kell megfogalmaznunk.

A New Age – magyarul Új Kor – mozgalom, a XX. század második felétől igyekszik azon, hogy egy olyan ökumenikus formába sorolja, tömörítse ezeket a törekvéseket, amelyek átvezetik a láthatóan ideológiai kátyúba jutott emberiséget egy toleránsabb, teljességben látott létfelfogás felé. A szándék szép és szükséges, hiszen nemcsak az erkölcsi normákat eddig meghatározóan képviselő nagy vallások szerepvesztése tapasztalható, hanem a materialista világnézetnek is egy olyan szintű tanácstalansága látható a lét céljait és igazi értékeit feszegető kérdésekkel szemben, ami valóban egy emberileg széteső világ aggasztó képét vetíti elénk.

A fogyasztás kultusza, az agresszió, az individuális törtetés és az anyagi sikerorientáltság újkori mítosza, rövidlátó üzletpolitikák primitív ösztönökre ható terméke, önpusztító és jövőtlen, mint a rákos sejtburjánzás. De mint ahogy a rákos folyamatok is megfordíthatók a túlélés őszinte és igaz hitével – és céljával –, az agresszív, egymás kárára folytatott létezés is átalakítható egy felnőttébb, életképesebb világrend irányába.

A vallást és a tudományt eddig úgy említettem, mintha a jelenkori krízishelyzet tancstalan szülői lennének. A kritika valójában a dogmatizmusnak szólt, tehát annak a felfogásnak, ami képtelen a gyökeres változásokra. Az emberiség megismerése ugyanis természetszerűen gyarapszik, változik. Az a világnézet, viszonyítási rendszer pedig, ami ezeket a változásokat nem képes követni, már nem segítség, hanem gát, nem az értést, hanem az oktalan szemléleti ragaszkodást szolgálja.

Az újjászülető régi vallásokat természetesen szintén tekinthetjük múltból előásott régi dogmarendszereknek, de valamire itt érdemes felfigyelni. A jelek szerint ugyanis az emberiség tudásának olyan ismereteit, vagy ismerettöredékeit elevenítik fel, amik körünk igényét és ismeretrendszerét tekintve ismét aktuálisak. A New Age korszakos gondolkodói például Fritjof Capra arra figyeltek fel, hogy a modern tudomány, és mondjuk az ősi keleti bölcséletek nemhogy ellentmondának egymásnak, de éppenséggel – bár más nyelven fogalmazva – ugyanazon

megállapításokat tartalmazzák világunk lényeges kérdéseit illetően.

A materializmus harsány évszázadai a babonáság és az emberi butaság fiókjaiba gyömöszölték az olyan témákat, mint például a túlvilági létet, az emberi cselekedetek sorszerű visszahatását, az asztrológiai vagy más analógiás hatásokat, a jóslást, vagyis a jövő érzékelését, a varázslást, – másképp a történekek rítusokkal, gondolatokkal való befolyásolását, vagy például a természetgyógyászat működőképes módszereit. Márpedig ha csak az imént felsoroltakat tekintjük, akkor is látnunk kell, hogy az emberi tudat tevékenységének és a környezet folyamatainak a ma már tudományosan bizonyított összefüggései ezeket nemcsak lehetővé, hanem valószínűvé, sőt esetenként bizonyossá teszik. A korábbi korok ismeretei tehát integrálhatók, maradandó tartalmuk újrafogalmazva a legkorszerűbb ismereteket kiegészítheti, azoknak útmutatója lehet. Természetesen az emberiség megismerésnek ez az új reneszánsza nem a korábbi formák kritikátlan elfogadását kell jelentse, hiszen ahogy már emlí-

tettem tudásunk gyarapszik, megfogalmazása koronként változik.

De ahogy az imént a reneszánsz hasonlatával éltem, úgy a mai időkben egy új humanizmus igénye is körvonalazódni látszik. A jó értelemben vett emberközpontságé, ami érdekesen rímel a világhónapok elkövetkező emberarcú jegyére, a Vizöntőre is. Elérhető új tudásunk lehetőség és felelősség. Az ezotéria, vagyis a csak beavatottak számára érthető titkos tudás talán már a közérthetőség formáját kívánja. Üzenete ugyanis – mint minden tisztán fogalmazott vallásé és emberi gondolaté – a létezés egysége és felismert kollektivitása, ami az egyén szellemi transzformációjával, átalakulásával érhető el.

Az eddig leírtak alapján talán egyetértünk abban, hogy nincs szánalmasabb és paradoxabb jelenség az ökumenikus törekvésekben annál, amikor a testvériség és tolerancia jegyében a többi irányzatot lesajnálva közöljük egy, magát az egyedül üdvözítő útként hirdeti. Az emberi bölcsesség forrása közös. A szentek és próféták nevéhez és szó szerinti kijelentéseihez való görcsös ragaszkodás

éppen a teljesség és a kollektivizmus megértésének lehetőségét zárja el. Természetesen az egy bizonyos nézethez való elfogult kötődés az emberi élet bármely területén megfigyelhető. Hogy a politikát ne is részletezzük, az előítéletek és elzárkózások a legközvetlenebb emberi viszonyokban is tapasztalhatók. Nem árt tudni, hogy a másokban megvetett hibák általában saját, ugyanilyen jellegű fogyatékoságaink öntudatlan kivetítéseként értelmezhetők.

De térjünk vissza a New Age mozgalom legfőbb nehézségeihez. Az okkult és a tudományos gondolkodás között tátongó szakadék sajnos mindkét irányból ugyanakkora. A tudományos gondolkodás a racionalitásra hivatkozva, legtöbbször dogmatikusan reagál a parapszichológia tudományos eredményeit illetően is, holott a dogmatizmus a *nem lehet, mert nem lehetséges* típusú elvi elzárkózások alapján teljes mértékben korlátolt és irracionális megközelítésnek tekinthető.

Az okkult felfogás viszont a tudományos megközelítést legjobb esetben fölöslegesnek tartja, holott racionálisan nevelt világunk-

nak komoly szüksége lehet a magyarázatokra. Az ember lelki problémaival foglalkozó pszichológia például a lényegi okokat tekintve mindaddig sötétben botorkál, míg a tudati jelenségek – jelenleg inkább csak misztikusan körülírt – struktúráit saját nyelvéen megfogalmazva magáévá nem teszi.

Az elzárkózás – úgy tűnik – olyan érzelmi hőfokú, mintha mindkét oldal valamiféle szentségtöréstől tartana az emberi megismerés láthatóan nyitott világának másféle leírása esetén. A tudományos gondolkodás természetesen szigorúan korrekt és logikus megfogalmazásokat igényel, így a tudományosnak mondott, de egyébként annak kevés feltételét teljesítő félművelt fejtegetések és főképp állítások érthető elutasítást váltanak ki. Annál szebb és gyümölcsözőbb útnak tűnik az a nyitottság, ami az eltérő utakban nem a különbséget, hanem a hasonlóságot keresi és találja meg. Hibáinkat, tévedéseinket – főképp nyilvánosan – beismerni persze nem könnyű, de az új kor új ismeretei feltehetően korábbi ismereteink, meggyőződéseink felülbírálását is megkövetelik.

A New Age vallási elemei inkább nyitottságuk és az új dolgokra való befogadóképességük alapján ítéltetők meg. Sajnos, a korábban említett intolerancia itt is megfigyelhető, s bár nyilván mindenkinek szíve dolga, hogy miben hisz, de mert valaki éppen nem kíván egy hitbéli felfogást magáé-
nak vallani, amiatt talán nem kell azt tévelygőnek tartani. Végezetül szólni kell arról is, hogy a különféle szellemi változások, új áramlatok megjelenése idején nemcsak a gyors és kényelmes ideológiai biztonságra törekvés tömörítheti az embereket szektágyanus irányzatok zászlaja alá, de sok esetben ennek nyilvánvaló üzleti okai is vannak, miután az üzleti felfogás korunkban is alapvetően terjeszkedésre, a vevőkör minél nagyobb arányú kisajátítására törekszik. A különféle szellemi utak viszonylagosságát és részlegességét önmagukban is felvállalni képes irányzatoknak az üzleti profittal így, igencsak felelős önmérsékletet kellene tanúsítaniuk.

A New Age mozgalom korszakos lehetőséget rejt magában. Képes lehet arra, hogy

kellő belátással, türelemmel és bölcsességgel meghatározó pedagógusa legyen a felsőbb osztályba lépő emberiségnek. Azt azonban ne feledjük, hogy egy – az emberek szellemi önállósodását és valóságra ébredését célul kitűző – szellemi tendencia, mindig csak az egyénben munkálhat – például Önben, Kedves Olvasó.

Mielőtt pedig bárki bárkire követ vetne, vagy azt gondolná, hogy ez az írás a New Age bármely lelkes irányzatának elmarasztalása, hangsúlyozom hogy munkámat, – a parapszichológia, vagyis a rejtett összefüggések kutatását – is alapvetően ide sorolom, s magam is úgy gondolom, hogy ha korunk akadozó szekerét megtanuljuk összefogva egy irányba tolni, akkor megtörténhet a legnagyobb csoda; az Új Korhoz, Új emberré válhatunk.

Kalo Jenő

Mitől el és mi felé...

Ahogy az embert bemutatják egy-egy ilyen előadás előtt, azzal kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy amik ilyenkor felsorolódnak, azok csak címek, különböző jelmezeink. Mindenkinek vannak ilyenek, különböző ruhák, melyeket felvesszünk. A mai előadáshoz ez is hozzátartozik: hogy kit hogyan szólítanak meg? Itt vagyunk a *Mesterkurzuson*, ahol elvárható, hogy valamiféle mesterséget mondjanak nekünk, de megpróbálunk magunk is valami módon mesterei lenni az életünknek, a dolgainknak, egy-

egy szakma mesterei akár, és így tovább. Ezt a témát én most nagyon az elejéről szeretném kezdeni, de azért néhány gondolatot szánnék majd a mai helyzetnek, a kor mestereinek is.

Amikor e világra megszületünk, elindul egy folyamat, amit a pszichológia az identifikálódás folyamatának nevez, ahogy egyre inkább elindul bennünk az a tudatosodás, hogy kik vagyunk. Két-három-négy éves korban ez a folyamat arról szól, hogy kezdjük beazonosítani azt a környezetet, amiben élünk, kezdünk szembenézni azzal a valakkal, akit valahogyan hívnak, Lacinak, Pistinek, Jucinak, aztán szépen lassan ez a folyamat felerősödik, egyre inkább kialakul az ego, az én, a személyiség. Nézzük meg, hogyan áll föl ez a személyiség? Mindannyian az identitásunkat védjük a hiteinkkel, különböző meggyőződéseinkkel. Azért lényeges ez a kérdés, mert a mai előadásnak az egyik legfontosabb válaszát itt fogjuk megtalálni. Nevezetesen azt, hogy miben hiszünk, vagy miben akarunk hinni? A mindennapi életben ahhoz, hogy bármit elvégezzünk, a hit ál-

tal tudjuk elfogadni, hogy valamit meg tudunk-e tenni vagy sem; ez a *képes vagyok rá* érzése, vagyis ha hiszünk benne, hogy meg tudjuk csinálni. Egy jó cipész, egy jó színész hisz benne, hogy azt a helyzetet, aminek ő ki van téve, ami a szakmájához tartozik, azt ő jól meg tudja csinálni. Különbözik nem is lehetne. Képzeljük el, hogy egy színész nem hisz önmagában, és mindennap ki kell álljon a színpadra, és meg kell próbálnia eljátszania egy szerepet, miközben képtelen rá, hiszen nem hiszi, hogy képes rá. Nem csak lámpaláza lehet, de sokk, vagy akár trauma is érheti, ami miatt aztán le kell vonulnia akár a színpadról is.

Sokféle helyzetben, sokféleképpen viselkedünk. Ahogyan járunk az utcán, emberekkel beszélgetünk, ahogy eszünk, ez mind a viselkedés folyamatához tartozik. És a viselkedés irányítja azt, hogy milyen kontextusba tudunk kerülni. Ha valaki megszokta, hogy a szülei a második mondata után állandóan közbevág, egy idő után a szülői kontextusban nem tud megszólalni. Ilyenkor bezárkózik. (A szülő meg nem érti, mi

van a gyerekével.) Azt, hogy hogyan viselkedünk egymással, azt mindig a képességeink határozzák meg. Tehát milyen kontextusban élünk meg egy helyzetet, ezáltal hogyan viselkedünk, milyen képességeket szerzünk, milyen meggyőződéseink születnek, és ezek hogyan védik az ego-t – hogyan bátyázzuk körbe önmagunkat? Nyilván, amiket én most mondok, ezek is meggyőzések, de mindenkinek választ kell adnia önmaga felé arra nézve, hogy miért van itt? Miért él, miért született, mi a feladata, mi a dolga, meg tud-e felelni ezeknek a feladatoknak, milyen jellegű kapcsolatokat tud kiépíteni a környezetével, van-e igénye a társkapcsolatra, van-e módja, felelősségtudata, hogy vállaljon egy gyermeket, stb.? Ezek mind olyan kérdések, melyekre az életünk folyamán, ahogy felnövünk, korosodunk, valamilyen választ vár tőlünk az élet. Nem konkrétan az apánk vagy az anyánk, párt, vagy közösség, hanem nekünk magunknak kell önmagunk felé kinyilvánítani, hogy ezt és ezt várom el magamtól, ez a dolgom, stb. Ez pedig mindenképpen a meggyőződéseinket,

a hiteinket érinti, és nekünk azt kell figyelembe vennünk.

Az Ókorban a pap, a filozófus, az asztrológus, és az orvos nem külön személy volt, hanem egy. Hogy ezt megértsük, elég egyetlen szóval foglalkoznunk, az egészséggel. A szó alaptöve az „egész”, a -ság, -ség főnévképző. Az egész szó az „egy”-ből ered. A Szentírásban és a taoista filozófiakönyvekben ugyanezt olvashatjuk, azaz minden az egyből ered. Mi, emberek keressük az egységet, mert érezzük, hogy oda kell megtérnünk, mert belülről tudjuk, hogy ez az egyetlen út visszatalálni a valódi önmagunkhoz, ahonnan elindultunk.

Az egység szó ellentétpárja a kétség. Aki kétségbe esett, az nem találja a kiutat, a megoldást. Ebben az értelemben az egyén megosztottá válik. A kétségbeesés félelmet is takar, és a félelem szóban benne van a „fél”. Valaki azért „fél”, mert hiányzik a másik fele. Ha megfigyeljük a magyar nyelvi szóhasználatot, akkor a nyelvünk csodálatos bölcsességével szembeülhetünk, hiszen ha valakinek hiányzik valami, attól félhet,

szoronghat. Életünk egyik ősi alapérzése a félelem, mert kitaszítottnak érezzük magunkat a Paradicsomból, az egységből.

Az előbbi fejtegetésből következik, hogy a filozófia, a hitrendszer, jelentősen befolyásolhatja az ember egészségi állapotát, hiszen minél inkább kiteljesedik valaki a saját hitében, kultúrájában, világnézetében, minél teljesebben közelíti meg a világ jelenségeit, annál egészségesebb. A félelem, a szorongás, a bizonytalanság tehát megbetegítő tényezőknékhöz foghatók fel, míg az optimizmus, a vidámság, a rugalmasság és a jó asszimilációs készség segítenek az egészség fenntartásában. A legfontosabb a hit. Ahogy Jézus is tanítja: hegyeket mozgat meg. Ha az ember elveszíti a hitét, ha lelkiileg bizonytalanná válik, akkor a testi folyamatai is bizonytalanná válnak.

Mi, emberek egy egységnek képzeljük magunkat, holott testünk legkisebb alkotórészei a sejtek, az egységek bennünk, és ezeknek a milliárdjaiból épül fel az a valaki, akiről azt hisszük, velünk azonos. „Ha a vezető nincs jó viszonyban a népével, akkor a nép, azaz a sejtek fellázadnak.” Az asztroló-

giában a lázadást az Uránusz szimbolizálja. Több mint ezer rákos beteg horoszkópját vizsgálva elmondható, hogy az Uránusz játssza a főszerepet, a statisztika szerint majdnem 90%-ban. Ha elfogadjuk, hogy a testünket a lelkünk hatja át, akkor ez igaz minden sejtünkre is. Ennek alapján az is igaz, ha a lelkünk beteg, a testünk is az. „Ha lelkesülünk, egészségesebbek vagyunk.” „A lélektelenség a sejtek halálához vezet.” A magyar nyelv tele kétértelmű kifejezésekkel, amelyek a lélek és a test összefüggéseit mutatják. A lelki problémák előbb vagy utóbb testi tünetekhez vezetnek.

Akkor leszünk boldogok, akkor fogjuk elégedetten szemlélni az életünket és elégedetten élni a mindennapjainkat, ha úgy érezzük, hogy a helyünkön vagyunk. Ez azért nagyon izgalmas kérdés, mert abszolút meggyőződés. Senki nem mondhatja meg nekem, hogy szerinte én a helyemen vagyok-e vagy sem. Ezt nekem kell éreznem. Ha nekem valaki azt mondja, hogy nem vagyok a helyemen, az nem biztos, hogy úgy van, másrészt miért fogadnám el tőle?

Manapság úton útfélen találkozunk emberekkel – és én nem is nevezném őket mestereknek –, akik veszik maguknak a bátorságot, hogy megmondják egy másik embernek, hogy a helyén van, vagy nincs a helyén, helyesen él, vagy sem, és őket nyugodtan nevezhetjük áltanítóknak, mert ezek az emberek valójában önmagukkal sincsenek tisztában, nemhogy másokkal. Mindenkinek magának kell ezeket a mondatokat, ezeket a fogalmakat, ezeket a határokat megfogalmazni. Kívülről ezek nem jöhetnek.

Mi, magyarok is olyan bölcsességeket kapunk a nyelvünktől, amelyeket nem minden nyelv szolgáltat. Ha visszatérünk az *egész* kifejezéshez, gondolatban felidézhetünk egy kört, amellyel az egész jelentését ábrázolhatjuk. A világ jin-yang, nő-férfi, éjszaka-nappal, mélység-magasság, árnyék-fény. Ez az EGÉSZ világ számunkra – a megjelenésében – megfelezett. Ezért, hol az egyik részre figyelünk, hol a másakra, s mivel nem vagyunk *egészek*, ezért *félnek* érezzük magunkat. Már a Bibliában, a teremtéstörténetben

megjelenik a megfelezés. Adam Kadmon az istenember még egységes egész. Attól a pillanattól válik Ádámmá és Évává, amikor Isten álmot bocsát rá, és az oldalbordájából megteremti Évát. (Egyik oldal férfi, másik oldal női, jobb oldal-bal oldal.) Félünk mindentől, de leginkább a másik felünktől. Közben áhítjuk az egészet, legalább annyira félünk is tőle.

Ki fél az *egésztől*? A *kis én*. Attól a pillanattól, hogy a nevünkkel azonosítjuk magunkat, kialakul a kis éntudatunk, amellyel szeretnénk a környezetünket irányítani. Szeretnénk uralkodni másokon, mivel magunkon nem tudunk. Nos, ez a *kis én* sok mindentől fél, többek között: a bizonytalanságtól, szerettei elvesztésétől, a megaláztatástól, hatalma elvesztésétől, a kiszolgáltatottságtól, a szabadság és a függetlenség elvesztésétől. Ezek az értékeink. Vannak általános értékek és vannak egyéni értékek. Az egyéni értékek a belénk nevelt hiedelmeinktől függenek. Ha nem azt tesszük, amit értékrendünk szerint cselekednünk kellene, akkor büntudatot érzünk.

Bűntudat keltésével sajnos sok szülő és pedagógus él, és ezzel aláássák a gyermek saját magáról alkotott értékrendjét. Az önmagunkról alkotott kép hamissá, sötétebbé válhat, és ezáltal annak a nagyon fontos követelménynek nem tudunk megfelelni, amire Jézus is felhívja a figyelmet: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Vagyis a felebarátunk és mi egyek vagyunk, s ha önmagunkat nem szeretjük, akkor a külvilágot sem tudjuk szeretni. Ha a saját értékítéletünk rossz, a saját magunkról alkotott kép teli van bűntudattal, akkor másokra aggatunk olyasmiket, amik valójában nincsenek meg bennük, ugyanakkor saját magunkat annyira utáljuk, amennyire csak lehet. Mindaz, amit nem akarunk megélni, más szinten, vagy szinteken, megjelenhetnek betegség formájában. Ezzel számtalan betegség alapját teremtyük meg magunkban. A már említett *kis én* leginkább attól fél, hogy beleolvad az *egészb*e és meghal. Ebben az értelemben végül is igaza van.

Az ember minden választásával azonosítja magát. Kisgyermekként még egészséges

egész, de ebben az időszakban oltják belé a legtöbb szokást. Például két éves kor körül azt, hogy időszerű szobatisztává válni. Amikor lélemben leválunk az édesanyjáról – az ezoterikus tanítások szerint körülbelül hét évesen – az az első szaturnuszi kvadrát az életünkben. Ekkorra már mélyen belemeryünk az anyag valóságába. A világ kettévál: egyik részünk az ÉN, aki igent mond a világra, a másik a TE, aki nemet mond, hárit, tagad. Mi pedig megtagadjuk őt és így elveszítjük az *egészséget*. Egészek vagyunk, csak nem tudunk róla. A teremtett világban mindenkinek joga van megnyilvánulni, ezért az a rész, amit megtagadunk, kívülről akar megjelenni.

Vegyünk pár példát: én igazságos ember vagyok, nem hazudok, nem lopok. Mások lopnak. Én őszinte ember vagyok, mások nem azok. Mindennel, amit kiválasztunk a világból, és azt mondjuk, ez vagyok, az meg nem vagyok, máris megfeleztük magunkat. Mindig választani kell, de nem szabad megtagadni a másik részt sem, hiszen az is bennünk van. Nem lopok, de lohatnak. Egyik

részem világos, napsárga, másik részem sötét, fekete. Az egyik részemről tudok, sőt választottam, azonosulok vele, a másik részemet utálom, szeretném hinni, hogy nincs is bennem. Ez azt jelenti, hogy mindaz, amit nem fogadunk el magunkban, azt kivetítjük a külvilágra. Ebből az következik, hogy ha valaki azt gondolja, lopni csúf dolog és nem fogadja el a lopás létezését, akkor őt egymás után meg fogják lopni. A külvilág ezzel jelzi, hogy létezik az, amiről ő nem akar tudni.

Visszatérve az előbbi gondolatra, amikor megszületünk, egy egység részei vagyunk, de rövidesen azt éljük meg, hogy van az én, és van a külvilág, a *te* oldala. A horoszkópban ez ugyanígy néz ki, a meridiánnal, az adott hosszúsági körrel, mely az adott születés helyén található, azzal mintegy kettéválasztjuk a horoszkópot. De az mégis ugyanannak az embernek a horoszkópja. Csak éppen az illető meg fogja élni a saját belső körét, és ami őt körülveszi, a külvilág, az is ő, csak úgy éli meg, mintha nem ő lenne. Nekem a hallgatóság a külvilágot képviseli, de mindannyian, engem tükröznek vissza.

Az én részeim. De ez fordítva is igaz. Tehát van egyfajta lelki társaság. A lélek szintjén, a lélek síkján egyek vagyunk, testvérek vagyunk. Nem érezzük ezt persze, hiszen én egy más korpusz vagyok, más alakzat, korban is különböző, de ezek csak a projekcióink. A tényleges valódi önmagunk, e mögött a mez mögött van, a küllem mögött. De ahogy megnyilvánulunk – az öt érzékszervünkkel érzékelve a világot – csak egy módon tudjuk ezt az egészet érzékelni. Ahogy már említettem, ha a szentírást elővesszük, azt találjuk, hogy Adam Kadmon az istenember először, mint az egységet kifejező szimbólum teremtődik meg. Aztán Isten álmot bocsát rá, és két félre választja szét. Megteremtődik a férfi és a női princípium. Tehát a fele oldala nő. Amikor én azonosítom magam, hogy én mondjuk, férfi vagyok, akkor ez azt is jelenti, hogy ugyanakkor az előbb említett kettéhasított én-szelet másik oldalára kerül a nő, és ez el van fojtva. A nők pedig azáltal, hogy nőként azonosítják önmagukat, elfojtják a férfi oldalt. Ezt azonosítja C. G. Jung az *anima* és *animus* el-

lentétpárral. Mindegyikőnkben van egy saját nemiségtudat, és van a nemiségünknek egy elfojtottabb része. Ahhoz, hogy a férfiak a férfiidentitással jól érezzék magukat a bőrükben, nagyon hárítják, hogy nőiesek legyenek. Ha férfi a férfi, akkor férfiasan kell megnyilvánuljon. És itt újra felhívnam a figyelmet arra, amit már fentebb említettem: hogy ahogyan én viselkedem, annak megfelelően kerülök a külvilággal kontextusba. Ha én nem férfiként viselkedem, a külvilágban azonnal fölmerül, hogy valami gond van a saját nemi identitással, vagy egyszerűen rám mondják, hogy „meleg”. Ma a nők között is sok olyat találunk, aki nő a biológiai értelemben, de pszichológiai értelemben – teszem azt, fiúnak várták – mindent elkövet, hogy férfiasan reagáljon a dolgokra. Bizony, ettől függ, hogy a nő milyen szinten éli meg a saját női identitását. Találkoztam már olyan nővel, aki minden hónapban a menstruáció alkalmával sírva fakadt, mert annyira borzasztó a számára, hogy neki vaginája van, és abból minden hónapban biológiai rendszerességgel vérzik.

Elképesztően nagy az emberiség megnyilatkozása a különböző élethelyzetekben, sokszor el sem tudjuk képzelni, hogy egy másik embernek mi a lelki „nyomora”. Nem én bélyegezném meg ezzel a szóval, hanem ő maga tartja magát egy lelki nyomorúságos helyzetben. Mi pedig, akik viszonylag, legalábbis az adott helyzetben egészségesebbnek mondhatjuk magunkat, széttárjuk a kezünket, hogy valóban létezik ilyen, hogy valaki ennyire ki legyen borulva saját magától? Nem tud magával pozitív értelemben azonosulni? Az, hogy én vagyok, az feltételezi azt, hogy valamiféle értéknek tekintem magam. Az ember képtelen úgy élni, hogy valamiféle értéknek ne tekintené magát, teljesen mindegy, milyen szempontból. Igen ám, de abban a pillanatban, amikor elindul az identitásfejlődésünk, megtagasztaljuk, hogy az anya és én, két különálló személy vagyunk – ez úgy hároméves korra történik meg –, mert amíg a gyerek az „anya mellén csüng”, ez nem nagyon történik meg. De aztán szépen fokozatosan egyre inkább láthatóvá válik, hogy az a kép, hogy a

világ és én egy vagyok, az megbomlik, és láthatóvá válik, hogy a világ és én kettősségben van. És ekkor indul el az, hogy a magamról kialakított tudatom a külvilág tükröződésében, akár szóban megfogalmazva véleményében, állandóan szembesít bennünket azal, hogy mi milyenek vagyunk. Ezzel a saját én-tudatunk változik. Kell egy jó pár év, esetleg egy évtized is ahhoz, hogy „le tudjuk vakarni” magunkról egy másik ember tükkrét, véleményét. Egy fiatal gyermek nem tud ellenállni annak, hogy mások mit mondanak róla, és különösen nehéz elfogadnia azt, hogy ha például a szülei azt mondják: nem vagy valami nagy klasszis. Vagyis, ha valami okból az ember, a gyerek a szülei szemében valamiért *kevés*. Egy harmincéves nő, akit az apja fiúnak várt, egész életében meg akar felelni annak, hogy ő elfogadható legyen az apja számára. Ezért mindent el fog követni annak érdekében, hogy férfiasan viselkedjen. Mert nem érzi magát elégségesnek. Bár ritkább, de ez fordított esetben is igaz, amikor lánynak várt fiú születik.

Az a dolgunk, hogy megtaláljuk a saját

arányainkat, a saját belső békénket és nyugalunkat. Akkor EGÉSZEK vagyunk. A polarításban az ellentétek között ingadozunk. Nincs jó és rossz, csak attól a pillanattól lesz valami rossz, ha azt semmi másnak nem vagyunk képesek látni, mint rossznak. Amint megvizsgálunk egy dolgot, és meglátjuk mind a két oldalát, a szenvedélyek és indulatok kioltódnak belőlünk.

Szükségtelen például félnünk a baktériumoktól, vírusoktól, s azokat egyértelműen rossznak vélni. Nem a baktérium vagy a vírus okozza a betegséget! Ezek jelen vannak mindenhol. Azért van a szervezet védekező rendszere, hogy le tudja győzni a „külső támadókat”.

Mindnyájan folyamatosan meg akarunk felelni valamely külső elvárásnak. Különböző helyeken különböző szerepekben jelenünk meg: az egyik szituációban, mint férfi, apa, egy másikban, mint szerelmes, a harmadikban, mint főnök stb. Ha valamelyik szerepet túlhangsúlyozzuk, akkor a többi szerep, vagy egy-két szerep háttérbe kerül. A teremtésben minden a helyén van, min-

den megnyilvánulásnak joga van az élethez, a szerep-személyiségeinknek is. A harc akkor kezdődik, amikor egy-két látványos szerep-személyiség dominál, miközben a többitől nem akarunk tudni, elnyomjuk őket.

Rendkívül fontos, hogy egy adott helyen, egy adott kultúrában milyen általános elvek szerint élnek az emberek, mi az, ami elfogadott, és mi az, ami tabu. A mi kultúránkban például a szexualitás sokáig bűnnek számított és csak gyermeknemzés céljából engedélyezte a katolikus egyház a testi szerelmet. XXIII. János oldotta fel ezt a tilalmat. Azóta elfogadott, hogy az embernek, örömforrásként is joga van a szexuális élethez. Képzeljünk el egy Skorpió vagy egy Bika jelű embert, aki élvezné az élet örömeit, de beleütközik a „tabu”-ba. Ha erősebb a felelősségtudata és nem tudja megtenni azt, amit szeretne, akkor egyre jobban és jobban lázad. Ha mégis enged vágyainak, akkor büntudata támad.

Korunk népbetegsége a rák, amely sejtszintű lázadás. Ha a tudatunk nem lázad fel, akkor lázadnak a sejteink, mégpedig azon a területen, amely lelki, pszichológiai értelem-

ben elnyomott. A lázzal is hasonló a helyzet. A szervezet harcol a külső betolakodók ellen. Ha valaki lázas, akkor a szervezetében begyulladt valami. A magyar nyelv igen érzékletesen alkalmazza a begyulladt kifejezést, ami annyit jelent: fél. Korábban már tárgyaltuk, hogy a félelem könnyen betegséghez vezethet. Ha pszichológiai értelemben nagyjából fennáll az egyensúly, akkor vagyunk egészségesek. Lehet-e ennyi mindent egyáltalán egyensúlyban tartani, vagy pedig mindig betegek vagyunk? Valójában az istentudattól távol az ember mindig egy kicsit beteg, de azért némi egyensúly létrehozható. Ám ez nagyon viszonylagos, gyönge egyensúly.

Az ember állandóan alakul, és ennek nincs vége. Ez nem olyan, hogy huszonöt évesen a dolog lezárul és kész az ember. Az egész élet fejlődés és alakulás, a dolgok állandóan változnak, az élet mindig új életszakaszokba lép és az embernek mindig és mindig újabb válaszokat kell adnia. Éppen ezért állandóan változtatnom kell a meggyőződéseimen és a viselkedésemen ahhoz, hogy a

saját identitásom fejlődését elősegítsem. Minél merevebb és minél keményebb meggyőződésekkel bátyázom magam körbe, annál kevésbé tudok változni, annál kevésbé vagyok rugalmas. Nem szeretnék egészségügyi kérdésekbe belemenni, de ez az én fő érdeklődési területem, és talán itt tudom a legjobb példákkal illusztrálni testünk és lelkünk egységének a működését.

A mai orvostudomány csak a *test* síkján próbál gyógyítani. A test a legnehezebb anyagtömeg, energetikailag a legmasszívabb, legmozdíthatatlanabb, visszautalva az előbbi gondolatra, a leginkább hajlamos a rugalmatlanságra. Elég nehéz úgy kezelni a testet, hogy a hatás visszafelé, a lélek, a szellem szintjén is érvényesüljön. A gyógyszerekkel az anyagi szintre hatnak. Vizsgáljuk meg az antibiotikum jelentését: anti (valami ellen), biosz (élet). Tehát életellenes. A penicillin életellenes anyag, valójában lelki homeopátia: amikor beadják az antibiotikumot, „úgy megijedünk” a haláltól, amit a gyógyszer képvisel, hogy gyorsan meggyógyulunk, és a test ezáltal feltámad. A mai akadémikus or-

voslás nem foglalkozik a lélekkel, holott az igazi gyógyítás a test-lélek-szellem hármasságában rejlik. Nem lehet kihagyni sem egyiket, sem másikat. Ha a lélekben változás következik be, a test követi a változást.

Talán túl sok az ismétlés az előadásomban, de nem győzöm hangsúlyozni, hogy a hit a legfontosabb számunkra. A kis ego körbebátyázza magát hiedelmekkel. Hiedelmektől függ a viselkedésünk, és a viselkedésünktől függ minden emberi kapcsolatunk. Ha valaki kifogásol valamit a viselkedésünkben, vagy azt mondjuk, hogy nem vagyunk képesek a változásra, vagy azt, hogy igen. Ha valamin változtatni kell önmagunkban, a siker azon múlik, hiszünk-e benne vagy sem. Ha valaki úgy hiszi, hogy elege van az életből, akkor nincs az a gyógyszer, az a gyógyító, ami és aki ezt a hiedelmet meg tudja változtatni. Ahhoz, hogy valakinek változzon az állapota, előbb a hiedelmeim kell változtatnia, de ez csak akkor sikerül, ha ő hisz a változásában. Ha valaki nem akar meggyógyulni, azt jelenti, hogy jelenleg olyan stratégiát ismer, amellyel csak a betegség ré-

vén érheti el céljait. Lehet, hogy van sikere-
sebb módszer, csak azt még nem ismeri.
A járt utat nehezen adja fel a járatlanért.

Jung felhívja a figyelmet a *pszichikus energiára*. Képzeljünk el egy „lelki szemetesládát”. Azt mondjuk, nem akarjuk látni azt a sok mocskot, amit magunkból kisöpörtünk és nyomjuk a láda fedelét lefelé. Minél nagyobb erővel nyomjuk le, annál több energiát adunk a szemetnek, hogy feljöjjön. Minél nagyobb energiával fojtunk el valamit, az annál nagyobb energiával akar előtörni. Ha nem megy, akkor kerülőúton teszi ezt meg, és ennek egyik formája a betegség. Egy betegség után mindig felszabadultabbak, energiában gazdagabbak vagyunk, mert pszichikus energiák szabadulnak fel. Úgy érezzük, mintha újjászülettünk volna, mert megtörtént a változás. Csak ez a módszer lehetséges? Nem! Világítsunk be a szemetesládába és kezdjünk megbarátkozni az ott talált dolgokkal. Hiszünk abban, hogy azok nem ellenségeink, hanem számunkra hasznos részeink, amelyeket vissza kell építenünk önmagunkba.

Minden, amit ki akarunk irtani magunkból, ellenségünké válhat és minden, amit beépítünk, integrálunk, gazdagít minket. Az egyik legfontosabb tulajdonság, amit meg kell tanulnunk, az elfogadás. Legelőször önmagunkat kell elfogadnunk, hogy másokat is elfogadhassunk. Az életünk folyamata arra ad lehetőséget, hogy mindent, amit átélünk beépíthessünk, elfogadhassunk, és többé váljunk a tapasztalataink által. Bármi, amit elüldözünk magunktól, visszatér, és addig nem hagy el, míg meg nem változtatjuk a hozzáállásunkat. Nem véletlenül mondja Jézus a tanításaiban: „Ne ítéld, hogy meg ne ítéltess!” Gondoljunk azokra a magyar közmondásokra, amelyek rendkívül bölcsen tárják elénk az összefüggéseket. Például: „bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű”, „seperjen mindenki a maga háza táján”, „aki másnak vermet ás, maga esik bele”, „más szemében a szálkát is észreveszi, a magáéban a gerendát se”, „ki mint él, úgy ítél” stb.

Az áltanító, álprófétakérdést alapul véve el lehet gondolkodni azon is, hogy a mai

gyógyszeripar hogyan üzemel, mint nagy-nagy megerősítés. Ha az érték fogalmát kezdem vizsgálni, akkor nyilvánvalóan meg fog jelenni egy igen komoly materiális értékrend. Ma az a fontos, hogy jelen pillanatban milyen gyógyszert vásároljunk, minthogy megoldjuk a problémánkat, és sokkal fontosabb, hogy nézzük a televíziót. De ha a televíziót nézzük, akkor reklámokat kell néznünk, ha a reklámokat nézzük, akkor ennek a következménye, hogy még inkább fogyasztókká válunk, félünk attól, hogy valami újról lemaradunk. Nem a saját lényegünkre, az életünk jelentőségére helyezük a hangsúlyt, hanem egy örült rohanásra, egyfajta versenyre, hogy nehogy valami kimaradjon az életünkből. Ez egy ördögi kör. De ki ne szeretne csodálatos külföldi nyaraláson részt venni? Ki ne szeretne szép házban lakni? És akkor még nem beszéltünk a divatos ruhákról, vagy a jó autókról. Számptalan ilyen és ehhez hasonló igény fogalmazódik meg az emberben. Persze más igények fogalmazódnak meg egy busman törzsnél, és más lesz az érték egy mai európai társadalmi helyzet-

ben, de mi most ebben élünk, ezek között az európai értékek között. Ma, ha valaki a gyógyszeriparban dolgozik, akkor nem csak abban az értékben fogja hasznosnak tartani magát, vagyis abban az értelemben, hogy mások számára olyan terméket állít elő, ami által ők majd meggyógyulnak, hanem ennek nagyon komoly, kézzelfogható gazdasági értékelése is van: hogy ő értéket termel. A piacon keresztül ugyanis mindenki megtapasztalhatja, hogy mennyit ér az, amit ő csinál. Bármennyire tetszik, vagy nem tetszik, a pénz manapság egy érték mérő eszköz. És lehet csodálatos filozófiai magasságokba emelkedni, el lehet menni Tibetbe, egy szegényes életet választva, de a hétköznapiok világában az emberek a pénz által értékelik azt, ami őket éri, hogy mi az, amit meg szeretnének megkapni, hogy mit termel az ember, hogy értéket termel-e.

Ha az alapkérdéshez nyúlunk, akkor sok szempontból meg kell kérdezni magunkat, hogy értékesek vagyunk-e. Értékesek vagyunk-e, mint ember? Értékes, mint nő vagy férfi? Családapa, családanya, gyermek? Ér-

tékesek vagyunk-e, mint beosztott vagy vezető? És még sorolhatnám. Számptalan helyzetben megkérdőjeleződik az, hogy a helyzet, amit éppen kiszolgálunk, mennyire aktualizálható, és mennyire értékelhető. Ha visszatérek a gyógyszerkérdésre, az egyik legfontosabb hiedelem, ami e mögött van, az az, ami az elmúlt századokban kőkeményen belerágta magát az emberek tudatába: *ha valami rossz, azt ki kell cserélni*. És eszerint kezdtünk el foglalkozni az emberi testtel is, akárcsak egy autóval kapcsolatban, ami különböző részekből áll, és ha valami elromlik, kicseréljük. Illetve különböző anyagokkal befolyásoljuk a működést. Ebben van igazság természetesen. Igen ám, de van itt valami más is, amiről azonban nem igen vettünk tudomást az elmúlt századok során sem, és ma sem. Mégpedig az, hogy amit hiszünk magunkról, a hitünk befolyásol bennünket. Jézus azt mondta: „*Menj, a hited meggyógyított téged!*” Ha ma, az élet és halál ura, az orvos a saját önértékelését egy alázatosabb fokozatra kapcsolná, azt mondaná: *nem én gyógyítottam, hanem saját maga*

gyógyította saját magát, én csak kísértem a gyógyulás útján – és valójában ezt is csinálja. A kérdés csak az, hogy mennyire tudja ezt tudati szinten felvállalni. Az igazi gyógyszer a hit. Ha az orvos azt mondja, hogy a beteg ezt és ezt a tablettát vegye be, és ő hisz benne, meggyógyul. Kiderült már rég, hogy az úgynevezett placebo tabletták meggyógyítják az embereket. De az ember nem szeret segédeszköz lenni. Az ember azt gondolja, ő a mágus, hogy övé a hatalom, hogy mindent meg tud csinálni. Tényleg nem szeretnék senkit megbántani, de az egész egészségügy orvosostul, gyógyszerestül erről a hiedelemről szól, erre épül. *Én valamit meg tudok változtatni*. Én vagyok a nagy varázsló. A kérdés csak az, hogy ez igaz-e?

Azért indultam el az egészségügy irányába, mert az emberről, az emberrel kapcsolatban ez az „iparág” az, ami valamilyen szinten megpróbál referálni. A pszichológia megpróbál az emberi lélekről referálni, de ma már egyes pszichológusok és pszichiáterek, hogy szalonképesek legyenek, olyan tesztek és vizsgálatokat csinálnak, hogy

minél inkább igazolják a materiális tudomány elképzeléseit. Ha valaki beteg lesz, annak leginkább az okát kellene megtalálni. S mivel a külvilág tükör, ez az ok megtalálható: beteg vagyok, mert senki nem szeret, mert az urbanizáció átka lecsapódik rajtam stb. De ez mind projekció, hiszen egyikőnk sem képes – legalábbis nagyon nehéz – szembenézni azzal, hogy *én magam okozom a saját betegségeimet*, és nem a külvilág.

Ezeket nagyon fontosnak tartottam elmondani a *Vezetnek vagy megvezetnek* téma kapcsán. Mert a megvezetés nem csak attól lehet megvezetés, hogy valaki konkrétan becsapja a másikat. Ma Magyarországon, a televízió és egyéb médiumokon keresztül folyamatosan meg vagyunk vezetve. Az egész életünk csupa megvezetés. A politika szintén megvezetés. Érdeemes azon elgondolkozni, hogy miért vagyunk hiszékenyek, vagy az előbbi kifejezéssel élve megvezethetőek. A válasz igen egyszerű: nincs olyan ember, aki ne akarna boldog lenni, nincs olyan ember, aki ne akarna biztonságot kapni, nincs olyan ember, aki ne szeretné, hogy szeressék

és az értékekre visszatérve nincs olyan ember, aki ne szeretne fontos lenni mások, de leginkább önmaga előtt. Ezért hinni akarunk mindenben, amely valamilyen módon a biztonság, a szeretet, a gondoskodás és a fontosság ígérését hordozza, hát még ha úgy hordozza, hogy nekünk nem kell tennünk érte semmit, hogy valamit készen kapunk. Csak egy tablettát kell bevinnünk, vagy valaki helyettünk elkészíti, létrehozza azt, amire szükségünk van. Iszonyú nagy csapda ez mindannyiunk számára. Így van ez a lelki tanítókkal is, foglalkoznak velünk, meghallgatnak, és majd ők megmondják, hogy mit kell tennünk. Nem a mi felelősségünk, az övék! Ha tévedtek, az ő tévedésük, nem a miénk.

Sokszor láttam egy reklámot, melyben egy idősebb, de nem öreg pár látható, boldogok, gondtalanok. És mitől azok? Mert a hölgy egy adott, jó nedvszívó tisztasági betétet használ. Kapcsolatuk azért harmonikus, mert a betét megoldja a hölgy inkontinencia gondjait. Nem akarok demagóg lenni, talán érthető a példa: de ez, kérem, tragédia.

A dolgok nem attól jók, hogy mi van kint, hanem attól, hogy mi van bent. Az értékek színvonalán én most éppen ezért elvonatkoztatnék a materiális világtól.

Ha ma megnézzük a világot, akkor azt látjuk, hogy az anyagi világ nagyon sok ember számára, fontos dolgokra nem ad választ. Mindannyian keressük a válaszokat. Sokan nem kapnak választ, és tovább keresnek. Aztán az ember eltalál az ezoterikus irányba, a belső valóság irányába. Látjuk, hogy sok a csalás, az ámitás, a csalódás kint, és elkezdjük keresni a dolgok valódi tartalmait bent. Sokan találnak értékeket így, hiszen mindannyiunkban vannak értékek, ha más nem, azt hogy lélegzünk. Ez azért nagy érték, mert az ember addig él, amíg lélegzik. Ezzel persze semmi újat nem mondtam, hiszen ezt mindenki tudja, de nem mindenki tudatosítja magában. Lehet, hogy úgy kellene felkelni minden reggel, hogy hálásak vagyunk azért, hogy az Isten lélegzik bennünk. Nem kell feltétlenül most megfogalmazni, hogy mit takar az a szó, hogy Isten, de látható és érezhető, hogy van egy energia, ami

ezt az egész világot összefogja. Érzékeljük a Föld saját vonzási erejét, de nem tudjuk ezt sem napi szinten megfogni. Mégis, *tudjuk, hogy van*. Tudunk róla, de nem megfogható, akár a villamos áram, és ilyen fogalom az Isten is. Amikor bennünk van a lélek, akkor az valójában fenntartja a testet. Ez a lélegzés, már önmagában egy érték. Van, aki nem szereti magát. Miért nem? Ha az isteni lélek belé szállt, akkor azt érdemesnek tartotta, hogy éljen. A Bibliában, Mózes I. könyvében – a teremtésről – olvasható a következő mondat. „*És látá Isten, hogy mindez jó.*” Hogy lehetünk annyira hitetlenek, hogy mi nem vagyunk megelégedve az ő művével? Részei vagyunk a teremtésnek, és aki kitalált minket, annak ez jó. Egy felmérés szerint ma a férfiak 20%-a, a nők körülbelül 8%-a elégedett önmagával. Lehetne itt most megint a reklámokat emlegetni, hogy különböző értékeket, ideákat állítanak fel, mondhatnám azt is, hogy értékideákat. De ha én értékelek valamit, azt idealizálom is. Én értékelem, én idealizálom. Ám a végső teremtés szempontjából, a mindenek felett álló

energia szempontjából az a tény, hogy *vagy*, értéknek tekinthető. Ez is egy ezoterikus valóság. Szent Pál azt mondja: „*A lélek tempoma a test*”. És az érték ott van bennünk. Redfield a *Mennyei Profécia* című művében rámutat, hogy mindannyian energiahiányosak vagyunk, és egymástól akarjuk az energiát elrabolni. Különböző stratégiákat alkalmazunk, hogy másoktól megszerezzük az energiát. Az asztrológia, rendszerében jól rámutat a négy elemen keresztül, hogy milyen stratégiákat alkalmazunk. Az asztrológiai elemtan a mezopotámiai rendszerben négy alapelemre épül: a tűzre, ennek ellentétére, a vízre; a levegőre és ennek ellentétére, a földre. Az indiai rendszerben az ötödik elem az éter, amely a világmindenséget átfogó erő alapja, s amelyből a négy elem is keletkezik. A négy elem mindannyiunkban megnyilvánul, különböző százalékos eloszlásban, s ez önmagában meghatározza, hogy kinek milyen a temperamentuma. A tüzes a kolerikus temperamentumnak felel meg, a vizes a flegmatikusnak, a levegős a szangviniikusnak, és a földies a melankolikusnak.

A **tűz**: ősmínősége szerint meleg és száraz. A meleg az élet alapja, a száraz a feszültségé. A tűz kiáradó, feszültséget teremt, és egyben feszültségből jön létre. (Gondoljunk a villámra!) A tűz jelképezi bennünk a vitalitást, vagy életenergiát, az aktivitást, a központba kerülni akarást és a férfiaságot. Akinek a tűz elem hangsúlyozott a horoszkópjában (Kos, Oroszlán, Nyilas jelek), arra jellemző az önbizalom, a lelkesedés, az élni akarás, a felfokozott indulatosság, a türelmetlenség. A tűz semmitől sem riad vissza, s az esetleges durvasága, vagy faragatlansága meggondolatlanságából ered. Gyakran belegázol mások érzelmeibe, nagy energiákkal rendelkezik és ezért általában nem fázékony.

Akiből hiányzik a tűz, illetve gyengén van jelen a horoszkópjában, arra jellemző a kevés életenergia, a csökkent optimizmus, olykor a kezdeményezőképeség hiánya, hajlamos az elbizonytalanodásra, a megfutamodásra.

Akiben a tűz túlhangsúlyozott, hajlamos két végéről égetni a gyertyát, azaz túlhaj-

szolt, türelmetlen, nyughatatlan, képtelen a lazításra és a pihenésre, mások fölött mindig uralkodni akar, míg magának feltétlen szabadságot követel. Igazságtalanságra hajlamos. Általában nárcisztikus.

Egészségügyi téren gyakran „felmegy a pumpa”, magas vérnyomásra, agyvérzésre hajlamos.

A **víz**: a tűz ellentéte, ősmínősége a hideg és a nedves. A víz befogadó, és ezáltal leginkább a nőiség elvével azonos. Jelei termékeny jelek (Rák, Skorpió, Halak), a fantáziát és az érzelmeket szimbolizálják. Viselkedésükre jellemző az álmodozás, a határozatlanság, a lelki affinitás, az empátia. Együttérző képességüknél fogva nyitottak az emberek problémáira, lelki zavaraira. Hajlamosak a „szétfolyásra”, a mazochizmusra. Áldozatvállalásuk, szolgálatkészségük arra predesztinálja őket, hogy másokról gondoskodjanak, másokat ápoljanak, az elesetteket felemeljék.

Akiből hiányzik a víz, abban csökken az empátiás készség, vagy akár teljesen hiányzik. Nem meri megélni érzelmeit, túlságo-

san zárkózott és visszavonult, ő az élet nagy szenvedője és magányosa, akit nem lehet megközelíteni. Még ha lenne is intuíciója, nem engedi meg magának, hogy hallgasson a belső hangra, hiányzik belőle a rugalmasság.

Akiben túlteng a vízelem, arra jellemző lehet a restség, a túlzott „szétfolyás”, a túlérzékenység, sértődékenység, mártíromság. Érzelmei állandóan elragadják, realitásérzéke egyenlő a nullával.

Egészségére a szélsőséges megnyilvánulások jellemzőek. Befolyásolhatósága miatt nyitott a kábítószerekre, hajlamos pszichiátriai problémákra illetve mérgezésre, lehetnek keringési, nyirok és kiválasztó szervrendszeri gondjai. Védekező képessége, immunháztartása könnyen kibillenhet egyensúlyából.

A **levegő**: ősmínősége a meleg és a nedves. Ebből következik, hogy az élet másik fontos alapja a levegő, amely elsősorban a mozgást szimbolizálja. A levegő jelképezi az életenergia áramlását. Jelei az Ikrek, a Mérleg és a Vízöntő, azokat az embereket képviselik, akiknél a gondolkodás a legfontosabb megnyilvánulás, akik az intellektusra, a kapcsó-

latteremtésre és a beszédre helyezik a hangsúlyt, akik közvetítik az információt az emberek között, és elvont filozófiai fogalmakban próbálják modellezni az élet lényegét. Jellemző rájuk az élénk szellemiség, olykor a túlhajszoltság, a kíváncsiság, s az, hogy sok mindent elkezdnek, de gyakran félbe is hagyják.

Akikből hiányzik a levegő, nehezen kötnek másokkal ismeretséget, mozgásuk gyakran darabos, visszafogott és kevésbé nyitottak az új dolgokra. Gyakran bizalmatlanok és maradiak.

Akikben túlteng a levegő, hajlamosak a stresszre, a túlzott idegeskedésre, gyakran nehezen találnak olyan alapot az életben, ahol megtapadhatnak, szinte mindig és mindenütt „átutazóban” vannak.

Egészségügyi téren hajlamosak a neurózisra, a skizofréniára, légúti zavarokra és idegrendszeri elváltozásokra. Figyelmetlenségük balesetveszélybe sodorhatja őket, amelynek következménye mozgáskorlátozottság is lehet.

A **föld:** őszintesége a hideg és a száraz. A föld szimbolizálja bennünk mindazt, ami

szilárd, és ami létünk alapja. A stabilitás jelei a Bika, a Szűz és a Bak. Ezek az emberek szeretik a biztonságot, a kiszámíthatóságot, mindent, ami reális és gyakorlatias. Életükben nagy hangsúlyt helyeznek az anyagiakra, a mindennapi megélhetésre, az egzisztenciára. Nehezen engedik el mindazt, amit megszoktak, nem szeretik a változásokat és a kiszámíthatatlanságot. Amit elkezdnek, azt befejezik, általában becsületesek, de gyakran zárkóztak, melankolikusak.

Akikből hiányzik a föld, azokra jellemző a labilitás, továbbá a racionalitás hiánya. Nehezen boldogulnak a materiával, az élet gyakorlati kérdéseivel, gyakran problémájuk van a pénzzel, a gazdálkodással, és nehezen értik meg azokat az embereket, akik túl nagy hangsúlyt helyeznek az anyagiakra. Sokszor hadilábon állnak a felelősség kérdésével, és túl későn, vagy talán sosem nőnek fel.

Akikben túlteng a föld, hajlamosak a szűklátókörűsége, nehezen engedik el mindazt, amit megszoktak és így ez már nem biztonságot, hanem korlátot jelent számukra, hajlamosak a „munka-alkoholizmusra”, figyel-

mük csak a megélhetésre összpontosul, olykor kényszeresek és képtelenek lazítani.

Egészségügyi téren hajlamosak a meszesedésre, a kövesedésre, csontelváltozásra, pangásokra, elhízásra.

A **tűz** és a **levegő** együtt felfokozza az energiát, fokozott mozgáskészséget, kapcsolatteremtő, de kevésbé megtartó magatartást eredményez. Gondoljunk arra, hogy a tűz azáltal, hogy melegíti a levegőt, mozgásba hozza azt, a levegő pedig oxigénnel táplálja a tüzet. Kapcsolatuk az élet nagy kalandját teszi lehetővé.

A **föld** és a **víz** harmonizálnak, hiszen a föld formát ad a víznek, míg a víz termékenyvé teszi a száraz földet. Együttműködésük tehát elősegíti, hogy megfelelő keretek között tartalmas lelki és testi együttlétben élvezhessék a földi életet.

A **tűz** kiegészíti a **földet**, s ezt a föld úgy éli meg, hogy túlhasználja az életét, a föld viszont eloltja a tüzet, s a tűz a föld mellett nem érzi szabadnak magát.

A **tűz** és a **víz** ellentéte túlzásokban, egymás kioltásában nyilvánul meg, míg megfe-

lelő egyensúlyban gőzt termelnek, ezáltal gépeket hajtanak.

A **föld** és a **levegő** nem tudnak sokáig együtt lenni a föld túlsúlyossága és a levegő könnyedsége miatt.

A **víz** csak kevés oldott oxigént tud tárolni, míg a **levegőnek**, ha túl nagy a páratartalma, az eső formájában lecsapódik.

Ezek az összefüggések arra is érvényesek, hogy egy társ kapcsolatban a két fő elem hogyan boldogul egymással. Az eddigiekből következik, hogy a tűz energiaból stratégiája a megfélemlítés, mert ő akar vezetni, uralkodni és központban lenni, a víz stratégiája a mártír, a szegény én eljátszása, mert másoktól részvétet, megértést szeretne kapni és ő így tud eljutni a szeretethez és a figyelemhez. A levegő az ismeretségre helyezi a hangsúlyt, ezért ő lesz a „vallató”, aki mindenkitől meg akarja tudni az információt, hiszen ezáltal kiszámíthatóbb az élet, biztonságosabb és felnézhet arra, aki tanítja; megélheti, hogy fontos, mert figyelnek rá és megosztják az emberek vele a gondolataikat. A föld a biztonságot, a kiszámíthatóságot

helyezi előtérbe, s ezért ő a zárkózottságra voksol. Így magában tarthat minden fontos információt, s így mások kevésbé tudnak beleszólni az életébe, ő így teremt magának biztonságot.

Mindenkinek választ kell adnia arra, hogy honnan hová akar megérkezni. Ha valaki nem kapta a mindennapi életében a válaszait a kérdéseire, ha sok gondja van a materiális világgal, akkor könnyen lehet – nem feltétlenül –, hogy ide jut, ide keveredik az ezoterikus útra. Ám könnyen lehet, hogy arról van szó – megint mondom, nem feltétlenül – hogy ez egy menekülés attól, ami nem működik, egy másik út felé. Ha valaki azért megy férjhez, mert már nem bírja az apját, az anyját, a közeget, ahol él, akkor az menekülés! És így van ez az előbb említett úttal is a materiális világtól az ezoterikus felé. Ilyenkor nem az vezet, hogy *mi felé*, hanem az, hogy *mitől el!* A spirituális világban azonban a menekülés „büntetendő” cselekmény. Nem kívülről jön a büntetés, te magad bünteted meg saját magad. Bármilyen, amit el akarunk magunktól dobni, az egészen addig

visszaüt, amíg annak a tükörben meg kell lennie. Hiába hagyom el a férjemet, vagy a feleségemet, azt a problémát, amit vele nem voltam hajlandó megoldani, ugyanúgy visszkapom majd a következő társammal. Ez egészen biztos. De fogyasztói társadalomban élünk, ha elromlott a porszívó, kidobjuk, vesszünk másikat. Ha nem működik a kapcsolat, lecserélem a társam. De ez nem ilyen egyszerű. Persze könnyen meg lehet tenni, de azt a problémát nem lehet kikerülni, hogy szembenézzek önmagammal. Minden olyan tanító, minden olyan mester, ezoterikus segítő, aki ezt nem tudatosítja a hozzá fordulóban, az álságos, és hamis dolgokat közvetít. Ha nem azt segíti, hogy én több legyek, és akár a számomra kellemetlen dolgot is megpróbálja úgy megvilágítani, hogy azt is értéknek vegyem, akkor ő engem nem segít, hanem azzal manipulál, amivel neki is dolga van. És ekkor ilyen értelemben vagyunk tükrei egymásnak, hogy *mitől el?* Ő is menekül valahonnan, és engem is ebben próbál segíteni.

Amikor valaki azzal jön hozzám, hogy el akar válni, akkor rögtön azt kérdezem, hogy

miért, mert a *mitől el*, nem adja meg sohasem a megoldást. Mit akarsz elérni? Mi felémész? Mi az az érték, ami felé haladsz, ami izgat? Ha ezt nem tudom, nincs értelme. Akik gyorsan hagyják el a szeretteiket, azokkal sok esetben az történik, hogy nagyon nagy magányba süllyednek. Mert nem az hajtotta őket, hogy valahová, hanem hogy onnan el. Ekkor jön a magány, és a szingliség. De abban a pillanatban, hogyha van egy koncepcióm, hogy hová, akkor az már egy jó út. Számtalan olyat hallottam vidéken – ebben az esetben nőkről van szó –, hogy azt nem tudta milyen házasságot szeretne, csak azt, hogy Pesten. A szempont, az érték nem az volt, hogy egy jó házasságban szeretnék élni, hanem az, hogy Pesten. Érdekes megvizsgálni a mai ember viszonyát az élet különböző szakaszaival, ritmusaival.

Ha megnézünk egy pár évszázaddal ez előtt megszerkesztett kalendáriumot, az év ritmusa és a keresztény ünnepkör teljesen összefonódott. Örültek a télnek, a tavasznak, a nyárnak és az ősznek, s közben megtartották ünnepeiket, fölöslegesen nem

stresszelték magukat, együtt éltek a természet adta lehetőségekkel. Évezredekken keresztül egy nőnek az volt a természetes, hogy amikor eljutott abba a korba, hogy meghódítson egy férfit, ezen nem gondolkodott, nem elemezte a helyzetet, nem vizsgálta meg, hogy neki mi a jó, megélte a természetes ösztöneit, ha tehetette. (Ez a köznép körében sokkal könnyebben ment, egy úri osztályhoz tartozó leánynak kevésbé.) Ismerjük a kifejezést: „a lányok eladó sorba kerülnek”. Ebben az időszakban férfiak jelentek meg a lányos házaknál, leánynézőbe és leánykérőbe mentek, a szülők is ismerték egymást, gyakran a szülők és a hozomány döntötte el, hogy lesz-e kézfogó a dologból, illetve később esküvő. A lányok arra készültek fel, hogy vezetni tudják a háztartást, a ház körüli munkáknak eleget tegyenek, s amikor eljött az ideje (de ezt nem ők döntötték el), elfogadták, hogy megszüljék a gyermekeiket. Ez így ment kisebb-nagyobb eltéréssel évezredekken, évszázadokon keresztül. Az iparosodás forradalmával megjelent a felszabadult „dolgozó nő” imázs, a természetes

ciklust felváltotta az antibébi által előidézett ciklus, a vizek telítődtek a vizelet által kiürített sok fölösleges ösztrogénnal, melyek ma már az élő szervezetek által a természet körforgásába kerültek, és eljutottunk oda, hogy a férfiak megtermékenyítő képessége egyre rosszabb. Ma már a környezetvédelmi vizsgálatok kiderítették, hogy több állatfaj elsősorban a víz közelében élő és ott táplálkozó élőlények élete veszélyeztetve van a felfokozott ösztrogénfogyasztás következményeként. Az életritmusokra visszatérve, a gyermek megélt a gyermekkorát, a serdülő a fiatalkorát, a felnőtt a felnőttkorát, s az időszedő szembenézett az öregséggel és felvállalta azt. Az emberek tudtak meghalni, mert elfogadták a halált az élet részeként.

Elfogadhatjuk, hogy társadalmunkban értéknek számít a szociális segítőkészség. Nagyon sokan szeretnének segíteni. Az előbb említett érték fogalma szerint úgy gondolják, hogy képesek is erre. És persze nagyon sok lehetőség van, hogy az ember segíthessen. Csakhogy nem mindegy, hogy mikor, hogyan! És az sem, hogy miért. Az anyagia-

kat most szándékosan nem hoztam be a képbe. Hogy az illető kér-e pénzt a segítségért, vagy sem, azt most tekintsük másodrendű kérdésnek. Mire van szocializálva? A mindennapi életben számunkra nem a külvilág a fontos, hanem saját magunk. Ha egy kártyavető tizedik ügyfele szól vissza, hogy ez igen, jól mondta, bejött, minek fogja tekinteni magát? Jó kártyavetőnek, értéknek. És ő így tekint magára. És számára pusztán az a tény a tény, hogy hasznos, hasznos tagja a társadalomnak. Hogy valami fontos dolgot tesz.

Az egyik legfontosabb dolog a tanító és a tanítvány között, hogy a tanító valami fontos dolgot tud, és azt becsületesen át is adja a tanítványának. Nem hamis tanító, de nem is mester. A mester és a tanító tanácsadása között az a lényeges különbség, hogy az én lelkem jelenlegi fázisában a mester pontosan tudja, hogy az én fejlődésemhez mire van szükség. És ismeri a múltamat és a jövőmet. Az ő tanácsadása nem egy konkrét csináld ezt, csináld azt, hanem azt mondja el, hogy hogyan tudnám a saját utamon a saját fejlődé-

désemet legjobban elősegíteni. Tudja, hogy hova megyek, miért megyek, és azt is tudja, mire vagyok képes. Sajnos azonban nem látni ilyen embereket, én magam nem láttam egyet sem. Én magam sem vagyok mester, dacára, hogy itt a Mesterkurzuson adok elő. Sok mindent tudok az emberi lélekről – de nem tudok mindent. Ez nem álszerénykedés, csupán pontos tudása annak, hogy hol tartok. És ez talán a legfontosabb, hogy az ember legyen tisztában a képességeivel, hogy mit tud tenni.

Szeretnék a duál párokról néhány szót szólni. Nagyon nagy „kedvencem”, és nézék el, ha ironizálni fogok. Ha a keresztény misztika felé nyúlunk, akkor látjuk, hogy Adam Kadmon az istenember először, mint az egységet kifejező szimbólum teremtődik meg. Aztán Isten két félre választja szét. Megteremtődik a férfi és a női princípium. Van a férfi és van a nő. Aztán az ember azonosítja magát a férfival, és egy adott nő az ő duálja. De az ember egymagában férfi és nő. A férfi és a nő megosztottsága az ószövetségi leírás nem értéséről szól. Emlékezzünk

vissza Jung *anima* és *animus* ellentétpárjára. Ki nevel fel minket? Az apa és az anya. Hogyan azonosítom magam? Megmutatják, milyen nemi szerveim vannak, és ennek alapján nővé, vagy férfivé fogok érni. Ezért az esetek túlnyomó többségéhez hasonlóan kialakul bennem a nemi szervem alapján egy önmagammal kapcsolatos felfogás, hogy férfi, vagy nő vagyok-e. De ott él bennem az ellenkező nemű szülő. Ott él az ellenkező oldal mintája, tanítása, jellemzője és jelentősége. És megélem a női oldalamat, ha férfi vagyok, és megélem a férfi oldalamat, ha nő vagyok. Ez olyannyira így van, hogy az ember olyan harmincöt negyven éves kora után folyamatosan kezd az ellenkező neműségével is valamit „kezdeni”, ahogy Dante az *Isteni színjáték*-ban írja:

*„Az emberélet útjának felén
egy nagy sötétlő erdőbe jutottam,
mivel az igaz utat nem lelém.
Ó, szörnyű elbeszélni mi van ottan,
s milyen e sűrű, kúsza, vad vadon:
már rá gondolva reszketek legottan.”*

Azért nem leli az utat, mert azt a részt kelle-
ne integrálni, ami eddig a sötétségben volt,
ami mélyen, a tudattalanomban volt. Meg
lehet nézni, hogy elérzékenyülnek a férfiak,
amikor korosodni kezdenek. A nőknél meg-
jelenik a bajusz, de féltreve a viccet, látha-
tó, hogy a nők sárkányosodni kezdenek, a
férfiak pedig tutyimutyisodni. Szép lassan
integrálódik a férfi és női én. Ezért azt érez-
zük duálnak, aki kiegészíti a férfi, vagy a női
énünket. Daubner Béla szokta mondani,
hogy amikor az ember szerelmes, az *anima*
vagy az *animus* megszállás alatt áll. Az ember
valójában a saját női vagy férfi képébe szerel-
mes, és ezt projektálja a másikra. Ez nem tu-
datos dolog. Meglátjuk a másikban azt a bel-
ső női vagy férfi oldalt, ami nagyon rímel
ránk. És akkor együtt lehet lenni egy ideig,
aztán elszáll a „megszállottság”, és kiderül,
hogy nem duál a duál. A duált pedig lehet
cserélgetni. De lehet? Gyönyörű, ahogy a
dolgokat kikerülve próbálunk nem szembe-
nézni a valósággal, ami belül van és nem kívül.

A másik szintén nagy „kedvencem” a kar-
ma-asztrológia. A baj csak az, hogy aki ezt a

szót kiejti, az csupán két dologgal nincsen
tisztában ezzel kapcsolatban: a karma fogal-
mával, és az asztrológia fogalmával. A kar-
ma egy szanszkrit szó. Azt jelenti, hogy a
tetteimnek, amiket elkövetek, következmé-
nyei vannak. De minden tettemnek követ-
kezményei vannak. Nincs olyan tettem,
aminek ne lenne következménye. Manapság
ez is egy furcsa dolog, hogy a karma valami
olyasmi az emberek szemében, mint valami
parazita, valami rossz dolog. De miért van
ez? Azért, mert mindentől félünk, rette-
günk, ami rossz, és szeretnénk megkapni
azt, ami jó. A cselekedeteink, sőt, a gondo-
lataink következményei is karmikus jelentő-
séggel bírnak. A keresztény tanítás szerint,
amikor megkérdik Jézust, hogy vissza lehe-
te adni az asszonynak a házasságlevelet, ha
már nem akarunk vele élni, az így felel:
*„Most már többé nem két test, hanem csak egy.
Amit tehát Isten egybekötött, azt ember ne vá-
lassza szét.”* A házasságtöréssel kapcsolat-
ban ezt mondja: *„Én pedig azt mondom nek-
tek, hogy aki bűnös vágygal asszonyra néz,
szívében már házasságtörést követett el vele.”*

Kemény szavak. Nagyon nehéz nem gondolni valakire. Nagyon nehéz. Különösen, ha „meghívja” az animádat, vagy az animusodat. *„Ne kívánd el embertársad házát, ne kívánd el embertársad feleségét, sem szolgáját, sem szolgálányát, sem szarvasmarháját, sem szamarát, sem más egyebet, ami az övé.”* Visszatérve a karmához. A dolgok nem jók vagy rosszak, mi bélyegezzük őket annak. Az ember lelke töretlenül halad azon az úton, hogy az úgynevezett paradicsomi állapotból kicsöppenve és a dualitás kettősségébe, mint szakadékba lezuhanva emelkedjen fölfelé. Megpróbálja ismét a világozottságba emelni a lelkét. De hát újból és újból megévesztenek azok a hatások, amelyek érnek. És ezek olyan csapdák, melyekbe újra és újra bele lehet ragadni. Ez a karma. Az asztrológia az életről szól, az élet jelenségeiről. Nincs olyan terület, melyre az asztrológiának ne lenne válasza. Ilyen értelemben leírja magát a karmát. Nincs olyan asztrológia, ami kívül van a karmán. Az asztrológia is, ha úgy tetszik, maga a karma. De karma-asztrológia nincs! Aki karma-asztrológiát hirdet,

az azt mondja, hogy az asztrológusok mondanak mindenfélét, de ő valami fontosabbat. Nem kevesebbet állít, mint hogy ismeri az ember életét visszafelé és előre felé is. Azért egy kis alázatra szükség lenne némely embernél. Én már a délutánommal is bizonytalan vagyok, nem a jövőmmel...

Amit elmondani szerettem volna, az annyi csak, különösen itt a XXI. század elején, hogy a legfontosabb üzenet az, hogy az ember honnan jön, és hová, merre tart? Hogy ő maga hogyan érzi ezt, hogy éli meg? Ne egy másik ember mondja el a saját projekcióival, hogy mit gondol rólunk. De ő olyan okos! Hogyan ellenőrzöd? És itt a harmadik gyönyörűség: a regressziós hipnózis. Végigélem, végigellenőrzöm, hogy mi volt. De hogyan ellenőrzöm? Mi a bizonyíték, hogy az előző életeim jönnek elő a hipnózis során? Mi van, ha csak olyan problémák jönnek elő, amivel egyszerűen nem akarok szembenézni? Ha az az elsődleges feladatom, hogy visszanézzek az előző életeimre, miért nem úgy születek meg? Miért van ez előlem eltakarva? Talán azért, mert nem

kell vele szembenézni? Nem biztos, hogy segít. Ha már attól büntudatom van, hogy öt-éves koromban elloptam a zöldségestől három szem mogyorót, jó az, ha kiderül, hogy előző életemben szétvertem valamelyik rokonom fejét egy deszkával? Segít ez valamit? Nincs elég horror az életünkben, még a saját életünket is ki kell terjesszük a múltba, hogy még több horrort éljünk meg? Ez segítene tényleg? A regressziós hipnózis nagyon jó lehetőség egy megfelelő terapeuta kezében arra, hogy egy adott probléma feldolgozása megtörténjen az egyénnél, és az egyén visszacsatolódjon önmagához. De ne a kíváncsiság vezessen, hogy na, nézzük, mit csináltam ötszáz évvel ezelőtt egy másik életben. Ha az egyén eljut arra a szintre, hogy szembenézhesen önmagával, akkor szembe fog nézni. De ez nem egy ilyen *gyorsan, kérem* dolog.

Azért még van bennem remény, hogy még maradt valami kis szikra bennünk: a szeretet. Ott van mindenkiben a lehetőség, hogy felmérje, mi a valódi szeretet, és mi a szeretet mögötti érdek: a megvezetés. Le-

het, hogy e mögött segítőkészség zajlik. A segítőkészség mögött a saját fontosságunk hangsúlyozása. Az igazi szeretethez nem tartozik érdek, az feltétel nélkül való. A megvezetés mögött tudott, illetve tudattalan érdek húzódik. Van, aki tudja, van, aki nem, és sajnos sok ezoterikus van, kiknek nagyon sok tudattalan érdeke van, akik értéknek szeretnék tudni magukat. Mint már mondtam, nincs olyan ember a világon, aki ne akarná értéknek, értékesnek látni saját magát. Ez is lehet érdek, hogy tetszelegjek egy olyan képben, ami nem vagyok, számtalan hiányosságom van, melyekkel nem akarok szembenézni, viszont, a külvilágból önmagam beazonosítása végett pozitív megerősítéseket és véleményeket kapok, melyektől, vagy melyek miatt aztán értéknek tekinthetem magam. Ez is egyfajta érdek, nem csak a pénz, nem csak a hatalom, hanem hogy értéknek tekinthessem magam. Az igazi érték, az belül van, bennünk van, azt senki nem adhatja, senki nem veheti el. Ha valaki képes ezt erősíteni magában minden nap – és miért ne lenne képes –, akkor nincs arra

szükség, hogy ezt valaki más tegye meg x ezer forintért helyettünk. Ha valaki mégis segítőkezet nyújt nekünk, amikor megbotlunk, és mi megfogjuk azt, ő mást nem tehet, minthogy azt mondja, amit Cyrenei Simon Jézusnak: *„Én megfogom a te kezéd, egy ideig vezetek, de a keresztfára neked kell felmennem!”*

Dr. Popper Péter

Erős karral
és kinyújtott kézzel...

A Biblia szerint így vezet az Isten. Ebben a témában, aki tud, visszamegy messzire. Én is visszamennék most, még a mózesi időknél is messzebbre. Azt gondolom ugyanis, hogy a monoteizmus, az egyistenhit kezdetének idején, a vezetés isteni funkció volt. Tehát amikor Isten Ábrahámval szövetséget köt, túl azon, amit vállalt, hogy nagy nemzetté teszi az ő utódait, vállalta azt is, hogy vezetni fogja őket. Ez nagyon fontos funkció: a vezetés. Abban az időben különösen fontos az isteni vezetés, hiszen ez a héber törzs még

nomád nép volt. Úgy éltek, hogy folyton vándoroltak, időnként letáborozva nagyvárosok kapuinál, és ott kereskedtek. Egy nomád számára a vezetés nagyon fontos, különösen egy olyan nép esetében, mint ők voltak, akikről köztudott, hogy *mindig éjjel vándoroltak*, hiszen nappal meleg volt. Éppen ezért volt különösen fontos számukra a vezetés, hogy hová tartanak, hogy jó irányba tartanak-e? Ennek aztán nagyon sok konzekvenciája van a mai időkben is. Például a zsidó időszámítás mindig este kezdődik. Egy ünnep, mondjuk a szombat, péntek estétől tart szombat estig. Vagy megemlíthetem azt is, hogy holdhónapokban számítják az időt. Mivel nagyon fontos volt akkoriban, hogy legyen fény éjszaka is, hogy lássanak. Újholdkor, amikor nincs fény (az szent éjszaka volt), megálltak a vándorlásban. Ezért egy olyan ajánlat az Isten részéről, hogy vezetni fogja őket, ezt a nomád népet, meglehetősen fontos ajánlat, értékes ajánlat: Isten, mint vezető. És ebben az értelemben tulajdonképpen ő az első vezetője ennek a népnek. És vezette őket! Elvezette őket

Egyiptomba, majd kivezette őket Egyiptomból, elvezette őket az ígéret földjére, a Kánaánba. És ha megnézzük e nép és Isten kapcsolatát, a vezetés mindig első helyen volt. Éjszaka tűzoszlop, nappal por- és homokoszlop vezette őket útjukon, és aki az élükön haladt, az Isten által megbízott vezető volt, például Mózes. Tehát a vezetés maga nagyon ősi história. Vitték magukkal a frigyládát, melyen ott nyugodott Isten szelleme, mivel az isteni jelenlét a vezetés tekintetében is nagyon fontos volt. Ez a vezetés tehát, mint isteni funkció kettős. Egyrészt fizikailag vezette őket, másrészt pedig szellemi síkon. Vagyis erkölcsi világrendet adott a népnek, morálisan vezette őket, tízparancsolatot adott. Ez kettős értelmű vezetés. És ugyanezt veszik át az emberi vezetők is, például Mózes, számos király, bíró, aki szellemi és fizikai vezetője is a népének.

Isten szellemi vezetésének, mondhatjuk a teremtésnek a lényege – az embernek szóló örök útmutatásul – *az elválasztás*. Hadd, vegye át tőlem rövid időre a szavakat Čapek, a világhírű író. Hadd mondja el ő az igazi ve-

zetés lényegét és fegyelmét. Azt írja egy zeneszerzőről:

Nyilván azok közé a művészek közé tartozott, akik a művészetet önmaguk valamiféle kinyilatkoztatásának és érvényre juttatásának tekintik, eszköznek, amellyel korlátlanul kifejezhetik énjüket. Sohasem tudtam megbarátkozni ezzel a felfogással. Minden személyi vonatkozású dolog, ami benned van, úgy hat rám, mint a művészet beszennyezése. Az emberséged, az egyéniességed, te magad is csak anyag vagy és sohasem forma. Ha művész vagy nem azért vagy itt, hogy gyarapítsd az anyagot, hanem hogy formát adj neki, és rendszerbe foglalj. Mindig eláll a lélegzetem, ha ezt a részt olvasom a Bibliában:

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. A föld pedig kietlen és pusztta volt, és Isten lelke lebegett a vizek felett.”

Kétségbeesésében lebegett, mert alakatlan anyag volt alatta, kietlen és pusztta anyag.

„Akkor azt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság.”

Ezt úgy kell érteni, mint első önmegismerést: az anyag a maga tudatára ébred, és döbbenet

nézi saját magát az első derengésben. És ez minden anyagformálásnak a kezdete.

Čapeknek ez a gondolata mély filozófiai megismerést takar. Tulajdonképpen a hegelianus világfelfogást követi, ami szerint a Teremtés igazi indítéka Isten vágya önmaga megismerésére. Ám Isten a teljesség, és a teljesség nem ismerheti meg önmagát, mert nincsen mihez viszonyítania. Ezért vezeti be a kabbala is a *cimcum* fogalmát, ami Isten önmagába való visszahúzódását jelenti, hogy helyet adjon a teremtésnek. S íme, megjelenik Isten három tükörképe: a természet, a társadalom és a hegelii filozófia, amelyekben önmagát szemlélheti. Hadd folytassa megint Čapek:

„És látta Isten, hogy jó a világosság: és elválasztotta a világosságot a sötétségtől.”

Úgy mondatott: elválasztotta. Ez azt jelenti, hogy széttagolta, elhatárolta, és megtisztította.

És azután elválasztotta az eget a földtől, a tengert a száraztól. Vagyis nem maga a keletkezés, hanem csak ez az elválasztás és elrendezés jelenti a teremtés kezdetét. Čapek ezt így értelmezi:

Kezdetben magad vagy, kietlen és puszta anyag vagy. Te magad, a te éned, a te életed, a te tehetséged, mindez csak anyag, nem alkotás, csupán puszta szülemény. És ha bárhogyan is kibontanád az énedet, és bármilyen tartalommal töltenéd meg az életedet, nem vagy egyéb, mint puszta és kaotikus anyag, amely felett az Úrnak Lelke lebeg kétségbeesetten, mert nincs hova leszállnia. El kell választanod a világosságot a sötétstől, hogy az anyag forma legyen. El kell választanod, és el kell határolnod, hogy a dolgok éles körvonalat kapjanak, és teljes fényükben álljanak előtted, ékesen, mint teremtésük napján. Csak akkor alkotsz, ha az anyagnak formát adsz. Alkotni annyi, mint széttagolni, és szakadatlanul végleges és szilárd határokat kialakítani az anyagban, mely végtelen és puszta. Válassz el! Válassz el! Különböztetve világod formátlan anyaggá bomlik szét, amelyre még nem szállt le Isten kegyelme.

Fantasztikus egzisztencialista gondolat. Vajon hol született meg? A filozófusok, vagy a művészek fejében? Nevezetesen az, hogy minden ember készítette tárgynak először eszméje van, aztán egzisztenciája. Először

létrejön az eszme. Például kellene valami, amivel meg lehet ragadni a deszkába ütött szögek fejét, aztán megvalósul a harapófogó. Így van ez mindenhol, kivéve az embernél! Mert az ember megszületik, fizikailag létezni kezd, tehát már van egzisztenciája, de eszme és ideológia nélkül. Ezt magának kell megteremtenie! Lehetnek felvezetőid, guruk mutathatják az utadat, de lehetsz önmagad vezetője, önmagad istene, önmagad teremtője, ha megpróbálsz, hogy az Isten nyomdokán haladj.

Válassz el! Válassz el! És ha műved belőled származik is, önmagában kell kezdődnie és végződnie. Formájának olyan tökéletesen zártnak kell lennie, hogy már semmi másra ne legyen benne hely, még a te számodra sem, az egyéniséged számára sem, becsvágyad számára sem, semmi számára abból, amiben éned önmagát megtalálja, és kedvét leli. A megalkotott műnek nem benned, hanem saját magában kell megtalálnia tengelyét. Minden silány és tisztátalan műalkotás arra vezethető vissza, hogy valami személyi, egyéni maradt benne, ami nem vált formává és különválasztott tárggyá.

Az ilyen műalkotás se nem száraz hely, amelyet Isten földnek nevezett, se nem összegyűlt víz, amelyet tengernek nevezett, hanem sár, külön nem választott és pusztá anyag.

Mostani témánk címében van egy olyan szó, amit én nem nagyon szeretek: a megvezetnek. Nekem ez semmit sem jelent. Abban az értelemben viszont, amiben használják, nekem, a félrevezetnek jut az eszembe, a becsapás. Az átverés. Ha a vezetés eredetileg egy isteni funkció, akkor a félrevezetés az Isten ellenfelétől jön, a Sátántól. És akkor ez már nem olyan könnyed fogalom. Az ember egyéni és kollektív életében is ebből részesülhet: Isteni vezetésből, és Sátáni félrevezetésből. A vezetés körül is, mint az élet annyi területén, összecsap a sátáni és az isteni erő, a helyes és hamis úton való vezetés. Ezért a félrevezetésnek már súlya van, hiszen az támadás az isteni ellen.

A sátáni arról ismerhető fel, hogy kérkedik, felvág eredetiségével, mindent túlméretez, nagyképű és hivalkodó. Mindaz, ami kapkodó, befejezetlen, felületes, giccses – tőle való. A sátán ugyanis nem tud teremte-

ni, ezért kénytelen teremteni tudó alkotókat, megnyerni magának. Ám művüket elrontja, mert neki semmije sincs, mint mondani szokták: „a világ Istené”, a gonosznak nincs benne otthona, csak ideiglenes jelenléte. Vagyis az ördög mindig olyasmibe avatkozik be, amihez semmi köze nincsen és csak elrontani, torzítani tudja.

Feltehetjük a kérdést: Kinek van szüksége vezetésre? Az éretlen személyiségnek, mondjuk a gyerekeknek, aki még nem orientált a világ dolgai tekintetében, és még nem tud meglenni a szülői vezetés nélkül, igényli azt. De beszélhetünk felnőtt emberekről is, akik felnőtt testben szellemileg éretlenek, nem orientáltak spirituális kérdésekben. Éppen ezért nyilván az ő számukra a vezetés, a szellemi vezetés szükséges dolog. Sőt, nélkülözhetetlen mindaddig, amíg el nem jutnak egy olyan morális színvonalra, ahol beáll egy olyan belső autonómia, amit József Attila úgy fogalmaz meg, hogy: „Az én vezérem bensőmből vezérel!”, tehát amikor már nem külső vezetés van. Én vezetem saját magamat, ha eljutok szellemileg és erkölcsileg ar-

ra a szintre, a szellemi felnőtttség szintjére, ahol ezt megtehetem, mert beérik az ember. Én ezt úgy fogalmaztam a saját életemmel, és persze mások életével kapcsolatban, hogy ha a gyerek szerencsés, kap úgynevezett *felvezetőket*. Küld neki a sors felvezetőket, akik szellemileg érlelik az embert gyermekkorában, serdülőkorában, fiatal felnőttkorában, és tényleg utat mutatnak neki szellemileg, vagyis felvezetik arra a szellemi szintre, amikor már nincs szükség vezetőkre. És ekkorra rendszerint el is tűnnek a felvezetők, meghalnak, elkopnak az ember mellől. És ha az ember visszatekint, felidézheti magában, hogy kik voltak ezek a vezetők, mert ez mindenkinek megadatik, ha észreveszi és él vele, vagyis ha hagyja magát vezetni.

Ez az első probléma ezzel kapcsolatban: hogy az ember hagyja-e magát vezetni? Serdülőkorban például, amikor van egy lázadó attitűd, egy eleve elutasítás, ami helyes és pozitív, ha az ember helyet hagy azért másnak is, és nem csak az *én* dominál. Az *én* életemben jelentős, meghatározó személy volt Török Sándor író, Pető András, P. Lie-

berman Lucy. De ide a felvezetők közé sorolnám a Luxor kávéházat, ami az akkori írók, költők gyülekezőhelye volt, és egy-egy egyetemista, aki megfogadta, hogy nem beszél bele, hallgathatta, mit beszélnek a „nagyok”. Nagy élvezettel hallgattam itt Tamási Áront, Áprily Lajost, Devecseri Gábort stb., sokat jelentett ez az életemben. Nem tudatos folyamat volt ez a felvezetés tekintetében, csak ültem és hallgattam ott őket, azt a nyelvi gazdagságot és bravúrt, ahogyan ők azt használták. Egyetemisták gyakran mondták nekem, hogy milyen szerencsés vagyok én, hogy volt nekem a Luxor, hogy voltak ezek a felvezetők. De nekem meggyőződésem, hogy ez ma is van, ezt mindenki megkapja, csak észre kell venni és kell hozzá egy bizonyos alázat, hogy az ember hagyja magát vezetni, hogy ne azon törje folyton a fejét, hogy hogyan mondjon ellent. Ez is nagyon fontos, hogy az ember ne ellenkezzen folyton. Én magam ezt Indiában értettem meg, ahol egy jóga ashramban tanultam egy ideig. Itt mondta nekem Swami Dhattatreya brahmachari, hogy

– Hallgass engem! Ne azon törd a fejed, hogy miben tudsz ellentmondani nekem, mert akkor saját magadra figyelsz nem rám, és amit mondok neked.

Aztán első tanításakor ezt mondta Dhatatreya:

– Nézz körül a látható világban, és vedd szemügyre a természetes létezés négy alapformáját: az ásványi, a növényi, az állati és az emberi létet.

Körülnéztem és szemügyre vettem. És persze, hogy eszembe jutott, hogy: és a mikroorganizmusok, a vírusok, gombák, baktériumok stb., és már a nyelvemen volt, hogy visszaszóljak, amikor eszembe jutott a figyelmeltetése:

– Ne arra figyelj, hogy hogyan mondj el lent!

Ez az attitűd nagyon fontossá vált a számomra. Később is arra próbáltam megtanítani a diákjaimat, hogy hogyan hallgassanak, hogy hogyan kell egy másik embert meghallgatni. Úgy, hogy elnyomom a saját asszociációimat. Ez amolyan művi skízis, kis mikro tudathasadás, amikor a másokra fi-

gyelek, és nem engedem, hogy a saját asszociációim a saját reakcióim a felszínre törjenek. Mert különben az következne be, hogy megint magamra figyelek, és nem őrá. Még ha a mondatai el is jutnak hozzám, de a hangsúly, a szavak zenéje nem. Majd ha vége az órának, a tanításnak, a terápiának, az ember akkor engedje szabadjára az asszociációit.

Visszatérve a vezetéshez, ezek a vezetők úgy indulnak, hogy Isten átadja a vezető szerepet. A Biblia azt mondja Mózesre gondolva, hogy nem támad több olyan vezető Izraelben, ki szemtől szemben beszél Istennel. Ő volt az egyedüli. Hanem ettől kezdve Isten elkezd küldöttekkel dolgozni. Így lesz vezető egy angyal, egy arkangyal vagy arché. Az angyal leginkább egy emberrel foglalkozik, az arkangyal inkább egy történelmi korszak szellemi vezetője, inspirálója, míg az arché nemzetek fölötti, mondjuk egy vallás vagy szellemi áramlat vezetője. Ezek a szellemi lények veszik át az isteni funkciókat, az Isten nem szól többet közvetlenül. Aztán ezektől a szellemi lényektől átveszik a prófé-

ták ezt a funkciót, és így lesz egy olyan korszaka az emberiségnek, amikor a szellemi vezetők a próféták, akiknek vannak isteni intuícióik, megérzéseik, és nagyon fontos, hogy elválasztják, hogy mi az ő véleményük, és mi az, amit az Úr mond rajtuk keresztül: közvetít. És ez a közvetítés szintén nagyon fontos funkcióvá válik, amikor elhallgat, és nem szól a királyokhoz, vezetőkhöz, senkihez, hiszen a szellemi vezetést ezek a küldöttek veszik át.

Egy picit elkalandoznék. J. S. Bach második felesége, aki sokkal fiatalabb volt a mesternél, megigézve nézett a nagy Bachra, hogy milyen kedves, toleráns, türelmes és szelíd – kivéve, ha valaki hamisan játszik. A tanítványait a szó szoros értelmében lerugdalta az orgonáról. Egyszer a felesége megkérdezte tőle, hogy miért ilyen goromba ilyenkor. Ekkor derül ki, hogy Bachnak eszébe nem jut, hogy ő szerzi a zenét, ő úgy gondolja, hogy közvetítő, aki meghallja az Isten zenéjét, és ő csak lekottázza. És aki lustaságból az Isten zenéjét hamisan játssza, ráadásul a templo-
mi orgonán, az istenkáromlást követ el, és

az nem is érdemel mást, minthogy lerugdadják onnan. Azért kanyarodtam el ennyire, mert ez nagyon fontos kérdés. Vagyis, hogy a zenében is van ilyen közvetítés. Van küldött zene, és csinált zene. És ugyanez igaz a festészetre, de akár a költészetre is. És nagyon fontos, hogy az ember ezt fel tudja ismerni, hogy mikor csinált, és mikor küldött az a zene, festmény vagy művészeti alkotás.

A szellemi vezetés aztán úgy alakul, hogy elhallgatnak a próféták, a küldöttek, ma már nem lehet találkozni Gábrriel arkangyallal. Ma a papság próbál közvetíteni. A papok próbálják vezetni szellemileg az embereket. Ez a szellemi vezetés az egyházak részéről lassan kudarcot vallott. Hogy miért, abba most nem mennék bele, de vajon miért írja József Attila, hogy a görög-keleti vallásban nyugalmat nem lelt, csak papot. Miért? Mi történt? Mert valami történt az biztos, hiszen a szellemi vezetés jobbára kicsúszott a papság kezéből. Volt egy kísérlet, hogy ebből orvosi problémát kell csinálni, hogy a pszichiáter legyen a szellemi vezető. Ez sem sikerült, ez is egy kudarc. A túlságosan nagy

természettudományos gondolkodástól éheesen maradtak az emberek szellemi szükségletei. Az történt, hogy keletkezett egy hibrid szakma: a pszichológia. A pszichológus kicsit pap, kicsit orvos, és ez a szakma próbálkozik most az emberek szellemi vezetésével. Nem sok sikerrel. De felmerül ezzel együtt egy lényeges, ám kissé kemény kérdés. Mégpedig az, hogy a mai embernek szüksége van-e egyáltalán szellemi vezetésre? Szüksége van-e vezetőre? A kezdet kezdetén, a szellemi „óvodáskorban” persze hogy kellett. De ma is kell? Szükség van rá? Buddha állítólag halála előtt ezt mondta: „*Legyetek Ánanda, önmagatok fénye, a menedéket leljétek meg önmagatokban, idegen segítség nélkül.*” Nem kell szellemi vezető, mintha ezt jelentené, hogy eljutott az emberiség a szellemi érettség olyan szintjére, ahol elvileg megvan a lehetősége, hogy ő vezesse saját magát, gyújtsa fel a saját fényét, és ezt ne másoktól várja.

Az evangéliumok azt tanítják, hogy amikor Jézus meghalt a kereszten, a Szentek Szentje kárpitja végighasadt. Itt az Isten

szelleme tartózkodott, aki úgy érvényesítette a szellemi vezetését a régi zsidóknál, hogy évente egyszer, az engesztelés napján, tisztító szertartások után a főpap belépett a Szentek Szentjébe, ahol a teremtés előtti összétetés uralkodott, megállt, és hagyta, hogy átjárja a szellemi erő. Valami szellemi inspiráció érte. Amikor kijött, azt, ami elmondható, elmondta a hetven kiválasztottnak. És ami abból elmondható, a hetvenek továbbadták. „Zsilipeltek.” Így ment ki a nép közé, ami ebből a szellemi inspirációból elmondható. Amikor a templom kárpitja széthasadt, nagyon gyanús, hogy üzenet volt: nincs szükség közvetítőre ember és Isten között. Lehet, hogy az ember az évezredek alatt eljutott arra a szellemi szintre, hogy közvetlen kapcsolatot tud létesíteni a transzcendenciával, Istennel, a szellemi világgal. Nem kell közvetítő, nem kell guru. Te, saját magad vedd fel a kapcsolatot a szellemi erőkkel. Kényes história, mert a valódi ezoterikus iskolák, a szellemi vezetés elit helyei nem csinálnak Jézus halála óta beavatást. Persze van beavatás, sokan csinálnak, a kö-

zépkorban különösen nagy divat volt, csak-hogy erre ebben a formában nincs szükség. A komoly ezoterikus mozgalmak nem avatnak be soha senkit semmibe. Ezt rábízzák az egyénre. Ha már kimondtam a beavatás szót, nézzük meg, mibe avatnak be. Minden beavatás arról szól, hogy az ember még életében megismerje annak egy részét, ami a halála után vár rá. Vagyis egy halálélménybe avatják be. Ezt nem győzöm hangsúlyozni, mert azt gondolom, hogy például egy olyan mozgalom, mint a jóga, nem arra való, hogy ne legyen hasgörcsöm, amikor a színházban ülök, mert én uralkodom a testem fölött. Hanem ezek a szellemi irányzatok mind egy irányba mutatnak, hogy ne kelljen újra megszületnem. Olyan hatást váltanak ki, melynek segítségével sok minden elintéződik a földi életben, és nem kell a miatt visszajönni, újra megszületni. Természetesen ezzel nagy kérdések merülnek fel. Mert mégis megőrződött a szellemi vezetők szerepe, mégis vannak guruk, és működnek. Mielőtt ehhez hozzátenném a magam destruktív gondolatait, el kell mondanom, mi is

az a guru. A guru azt jelenti, hogy súlyos, nehéz. Azt takarja, hogy az illető valami nagy szellemi terhet hordoz, nagy tudást. Ezért viseli ezt a nevet. Két fajta gurut ismernek Távol-Keleten: van az avató lelki tanítómester a *diksa* guru, aki avatást ad, aki beavathat olyan halál utáni létezési titkokba, melyekbe ő is be van avatva, tehát tovább adja a tanításait, és van az utasítást adó lelki tanítómester a *siksa* guru, aki tanít, akitől bizonyos ezoterikus ismereteket el lehet sajátítani, de beavatást nem ad. Persze rögtön felmerül a kérdés, hogy hogyan is lehet felismerni a gurut, hiszen behoztuk a félrevezetés fogalmát, és ráadásul a guru nincs kinevezve, nincs papírja róla, hogy guru. Honnan tudom, hogy ő az? Onnan, hogy ő azt mondja. Van azonban egy felszíni nézőpont, ami ezt a guruságot kizárja:

– Ha bármikor bármilyen mennyiségben bódító- vagy kábítószerkehez nyúl, iszik, koccint, olyan gyógyszert szed, ami tudatállapot változást okoz – de ide tartozik az egyszerű fejfájáscsillapító is –, tehát semmi olyat nem engedhet be a szervezetébe, ami

lelki- vagy tudatállapot változást okozhat. Mert az az ember nem guru. A guru nem szed fejfájáscsillapítót.

– Ha sorban áll a lottózóban, szerencsejátékot játszik, az nem guru. A guru nem akar jobb anyagi körülményeket.

– Egy guru nem csapodár, szexuálisan nem motivált, nem igyekszik meghódítani áhítatos tanítványai testét. Az nem guru.

– A guru nem eszik húst.

A fenti szempontok egyértelműen kizárják a guruságot. De nézzük a gurukhoz való viszonyulást. Ez problematikus kérdés, mert a guru igényt tarthat arra, hogy a tanítvány teljes szellemi függésben legyen tőle. Ez az egyik ok, amiért a modern ezoterikus iskolák nem avatnak be. Mert nem szerencsés, ha egy ember a másik embertől – legyen az akár guru – szellemileg függjön, mert elveszíti a szabadságát. Ezért problematikus kérdés ez, ezért vitakérdés. Emiatt vitakoztam például sok szektával. Mert mondtam nekik, hogy vigyázzatok, nem a tanítványnak kell hűségessé lenni a guruhoz. Nem a tanítványnak kell szolidárisnak lenni. Ez for-

dítva van, a gurunak kell szolidárisnak lenni a tanítványhoz, és a gurunak kell hűségessé lenni. Nincs olyan, hogy ha egy tanítvány másfelé orientálódik, leül más guruk lábaihoz, akkor a guru ezt rossznéven veszi. Egy guru nem sértődhet meg. Nem tekintheti árulónak a tanítványt, el kell fogadnia, hogy ő szellemileg szabad és arra orientálódik, amerre akar. Nekem volt itt Pesten ilyen értelemben gurum. Amikor kimentem Indiába és egy idő múlva visszatértem, ő nem fordult el tőlem, hanem beszéltetett, hogy mit éltem meg, mit láttam, mit kaptam. Nem mint árulót kezelte. Tehát meg kell hagyni a tanítvány szellemi szabadságát. Ha nem hagyja meg, nem guru. Ezzel kiegészíteném a fenti alapvetéseket, hogy ki a guru és ki nem. Megpróbálnám ezt részletezni. Azt hirdetik, hogy a guruban hinni kell, mert az Isten akaratát, szavát, igéjét közvetíti. Egy amolyan „gurukonferencián” egyszer felálltam, és azt kérdeztem, hogy tévedhet-e a guru? Kitört a fölháborodás, hogy dehogyan tévedhet egy guru! Na de, kérem szépen, még a katolicizmusban is a pápa és a

zsinat csak a hit és az erkölcs dolgában tévedhetetlen. És csak a pápa, nem a püspökök és minden egyes pap. Nem mondhatom, hogy minden egyes fölszentelt pap tévedhetetlen. Nem mondhatom, hogy a guru, azért mert guru, tévedhetetlen. Ugyanilyen elfogadhatatlan követelmény a tanítvánnyal szemben, hogy vakon szolgáljon. Tehát a gurut ne érje kritika, nem bírálhatom. Minden, amihez a guru hozzányúl, szent. Van olyan gurus hely, ahol a guru papucsá ki van öntve gipszből, kis oszlopon tartják és tisztelik, mert a guru a lábán hordta, és a guru szentsége rászivárog a papucsra is. Ugyanez a probléma azzal kapcsolatban is, hogy a gurut szolgálni kell, hogy a guru minden szolgálatra igényt tarthat, saját személyes szolgálataiban. És amit még megjegyeznék a problematikák közül, hogy a tanítványnak kérdezni kell. Vagyis az attitűd az, hogy „add át a tudásod”, „avass be”, vagyis a tanítványnak érdeklődést kell mutatni a guru felé. Ez is nehéz. A hamis szellemi vezetők, a megvezetők, a félrevezetők közé sorolnám a következőket:

Hamis vezető, aki a tanítványát a saját kultúrájától eltávolítja. Mert ha egyetlen másodpercig komolyan vesszük, hogy van karma, vagyis hogy a születés nem mindegy, hogy nem véletlenül születünk valahova, akkor az a szellemi hatás hamis, ami innen, a karmikus születésétől el akarja távolítani az embert. Egy híres svájci biológus a harmincas években, nagyon rossz lelkiállapotban elindult Tibetbe. Amikor megérkezett nem kis hányattatás után, kérte, hogy hozzák rendbe a lelkét. Rendbe is jött. De megkérdezték tőle, miért jött Tibetbe. Azt mondta azért, mert a szellemi útját keresi. Honnan jött? – kérdezték. Svájcából. Arra van a szellemi út... Ha nem ott keresi az ember a szellemi utat, ahová született, ahová a karma „lehozta”, akkor nem találja meg.

Ha a guru gőgössé tesz, ha felfokoz a tanítványban egy olyan gőgöt, hogy a többi ember tévúton jár, de te a helyes utat járod, a guru hamis. Ez nem lehet az igaz ember útja, hogy megveti az apját, az anyját, a barátait, a szomszédjait, mert azok tévelygők. Mindig el szoktam mesélni, hogy egyszer

egy ezoterikus társaságban egy fiatal srác, aki megtért hat hónapja, az ajtóban kikísérve ezt mondta, nekem utánozhatatlan hangsúllyal: „Majd a Jóisten nagyokat ver a maga popsijára, ha ilyen disznóságokat beszél!”. Ő már az igaz úton járt, én a tévelygő voltam az ő szemében, és rögtön kitanított.

Nem lehet igaz guru az, aki nem tűri el a kételkedést, a humort, hanem azonnali áhítatot követel. Ilyen nincs. Nincs igaz hit kételkedés nélkül. A kételkedés nélküli hitet úgy nevezik, fanatizmus. Egy guru nem lehet fanatikus; az hamis. Ezek fontos dolgok. A tolerancia fontos dolog. Egy guru nem lehet vad, eretneküldöző. A guru csak szelíd lehet. Ma a modern pszichológia elszakad attól a nézettől, hogy egy ember alárendelődése társadalmi, szociális hatás lenne. A mai pszichológia ott tart, hogy az emberben van egy genetikusan öröklődött alárendelődési igény. Ez nem szociális hatás, hanem biológiai hatás. Bizonyítékként hozzák fel, hogy az állatvilágban, fejlett állati közösségekben megtalálható ugyanez, hiszen van vezér, és megküzdenek a vezérségért. Minden fejlett

állati közösség hierarchizál. Ezt azért tartják biogenetikusan determinánsnak, mert ez garantálja közösség biztonságát, hogy van vezetője. Egy csoport, egy közösség akkor érezheti biztonságban magát, ha van vezetője, akire rábízhatja magát. Aki az erejével, ügyességével, rátermettségével, megvédelmezi a csoportot. Ez biológiai igény, nem társadalmi, nem szociális igény. A család nem tud meglenni családfő nélkül. Nem feltétlenül férfi, lehet nő is, de mindig kell valaki, aki irányt mutat egy közösségnek, még családi szinten is. Bármennyire kiábrándító, egy csoport biztonságérzetét csak ez a biológiai igény elégítheti, csak a hierarchizáltság garantálhatja. Ezeket az alárendeltségi igényeket nagyon meglehet lovagolni, például diktatúrák idején totálissá lehet tenni, hogy az alárendelődés legyen százszázalékos. Az érdekes mindebben az, hogy a modern társadalmi fejlődés, az ipar, a technológia stb., erősen szembefordítja az embert ezzel a biológiai igénnyel. Egyre inkább terjed, és egyre az kerül az ideák csúcsára, hogy mindenki azt csinál, amit akar. Ez a fejlődés tá-

madja a hierarchiát a demokrácia, az egyenjogúság, az emancipáció nevében mindenképpen ideológiák nevében szembefordul az alárendelődéssel. Az érdekesség pedig az, hogy itt egy paradox folyamat zajlik. Ha nagyon felerősödik a *mindenki azt csinál, amit akar, ne szóljon bele senki* jelenség, akkor éppen ez fordítja vissza a diktatúra felé a társadalmat. Ebből a totális illúzióból ki fog emelkedni valamilyen vezető, és az emberek csatlakoznak hozzá, mert a biztonságérzetüket ez növeli. Egy olyan társadalmi struktúrában, ahol nincsen vezető, az emberek félnek, szoronganak, és ezt ki lehet használni, egy kemény vezetői pozíció megszerzésére.

Azt gondolom – és legyen ez a konklúzió – hogy az emberek jelentős részének nincs szüksége szellemi vezetőre. Az emberi kultúra fejlődése eljutott oda, hogy ha van transzcendencia, ha van Isten, ha van szellemi létsík, akkor azzal közvetlenül kapcsolatba tud kerülni. Ez a hiteles, ez a valódi, ha nem áll köztes közvetítő, ami persze hálás szerep, de fölösleges. Ugyanez nem igaz szociális síkon. Szellemi síkon nincs szükség

gurura, de szociális síkon kell a vezető. Ezt ma már nem lehet egy kalap alá venni. Szociális vezetésre szükség van, de nincs szükség terrorra. Ha egy szociális vezető másképp nem tud érvényesülni, nem tudja másként érvényesíteni a saját vezetési elképzeléseit csak terrorral, akkor az hamis út, és megint félrevezetés. De szociális síkon kell egy irányt mutató szellemi erő, aki felé társadalmilag fordulhat egy populáció. Szellemileg erre azonban nincs szükség. Ez a differenciált megközelítés annyit jelent, hogy elválasztom a szellemi vezetéstől (mert nem kell) a szociális és pedagógiai vezetést (amelyekre szükség van), és mind a kettőtől elválasztom a félrevezetés, a megvezetés útjait.

A kötet szerzői:

Paulinyi Tamás

Író, pszi kutató. 1989-ben kísérleti laboratóriumot hoz létre, ahol a telepátia és rokonjelenségei témakörben indít vizsgálatokat. 1990-ben csatlakozik a Magyar PARA-Kutatási Tudományos Társasághoz, aminek később másfél éven át főtitkára. 1992-ben alapítói és szervezői szerepet vállal az emberi pszichikum különleges képességeinek kutatásáért alakult AION Alapítvány létrehozásában. Publicistaként 1994 óta az Új Elixír Magazin állandó szerzőjeként, illetve más lapok időszakos szerzőjeként dolgozik. 1997-től a Természetgyógyász Magazin szakértő munkatársa.

1997 őszétől az integrált emberi megismerés oktatására létrehozott SZINTÉZIS Szabadegyetem igazgatója és előadója. A SZINTÉZIS Egyesület elnöke, illetve annak keretein belül vezetője az iskola Sámándob csoportjának és az országszerte népszerű TAIKO dobkörének, illetve a SZINTÉZIS Pszi Labornak.

Legfőbb munkáit jelenleg a SZINTÉZIS Szabadegyetem vezetési, illetve a SZINTÉZIS Labor szervezési és kutatási feladatai jelentik.

Kalo Jenő

„1974-ben végeztem a Buddhista Missziónál, de már egy évvel előbb elkezdtem oktatni. Első pillanattól fogva tudtam: asztrológusként kívánom élni az életem.

Nem tekintem magam sem mesternek, sem bölcsnek! Ezek csak nevek. A lényeg belül van.”

1990-től 1994-ig a fővárosi képviselőtestület egészségügyi bizottsági tagja volt, ahol egy természetgyógyász kórház létrehozásával bízták meg. Ez a mai napig működik a XIX. kerületben.

1995-ben NLP mester lett. 1989-ben az Elixír újság alapítója, 1997-től könyveket ír.

A Magyar Asztrológusok Szövetségének elnöke.

Dr. Popper Péter

Egyetemi tanár, eredetileg klinikai pszichológus. Az ELTE Bölcsészkarán végzett filozófialogika- pszichológia szakon. A Fiatalokorúak Átmeneti Nevelőintézetében vállalt munkát, majd kriminálpszichológiai ösztöndíjas lett az ELTE büntetőjogi tanszékén. Tudományos ösztöndíjasként György Júlia Kossuth-díjas pszichiáter munkatársa volt. Pszichoanalízisre járt a Ferenczi Sándor-iskolához tartozó P. Liebermann Lucyhoz, aki 1964-től alkalmazza őt a Semmelweis Orvostudományi Egyetem I. sz. Gyermekeklinikáján. 1984-től az önállóvá vált Orvospszichológiai Oktatási Csoport docense, majd professzora.

1992 és 1995 között az izraeli Bar-Ilan egyetem visiting professzora. Az összehasonlító valláspszichológia és művészetpszichológia kérdéskörével foglalkozik. 2004-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével tüntették ki.

Klubrádió

A Klubrádió, hazánk vezető „talk and news” rádiója a hazai kulturális élet elkötelezett támogatója. A Klubrádió indulása óta folyamatosan hozzájárul kiemelt társadalmi események sikeréhez. Általános támogatási politikánkban meghatározó szerepet tölt be a kultúra, a színvonalas értékteremtés segítése, ezért örömmel szolgál, hogy a rendezvény kiemelt támogatói lehetünk.

Budapest 96.3
Ajka 88.8
Balatonfüred 91.8
Gyöngyös 88.9
Esztergom 98.1
Kecskemét 97.7
Keszthely 92.2
Pápa 92.7
Veszprém 90.6

Hallgasson be!
www.klubradio.hu

Vélemények... Hírek

Mesterkurzus

... az élet dolgai

A 2007-es évad
tervezett időpontjai és témái

Január 20.

Vezetnek vagy megvezetnek?
Mesterek, tanítók, lelki vezetők ma

Vallások, iskolák, szekták, klubok, csoportok szerepe,
haszna, veszélye az önismeret tükrében

Március 31.

Gyors élet, lassú halál?
A fogyasztói társadalom csapdái

Önjáró fiatalok, megtévedt felnőttek a huszonegyedik
század kihívásai, elvárásai és korlátai között

Május 5.

Szépségfasiszmus
A test és a lélek átszabása

Divatkényszer, önértékelés, kihívás. Ószintén a fogyó-
kúráról, az anorexiáról, a plasztikai sebészeti beavatko-
zásról, a divatról és a lelki válságról, a test és a lélek
valódi szépségéről Nárcisszus tükrében

Szeptember 15.

Felcserélt szerepek
Nagyszerű nők, gyönyörű férfiak?

A metroszexuális férfi és a szingli nő. Felhígult normák,
laza erkölcs, szerepkonfliktus a mai magyar társadalomban.

November 24.

Boldogtalan kapcsolatok
Döntés, felelősség, gyávaság

Miért boldogtalan minden második párkapcsolat?
És miért nem boldog a többi? Felelősségvállalás, felelőt-
lenség, döntésképtelenség és játszmák a párkapcsolatban.

INFORMÁCIÓ ÉS JEGYRENDELÉS

Affarone Kft.
1094 Budapest, Balázs Béla utca 18.
www.mesterkurzus.com
e-mail: info@mesterkurzus.com
telefon: 06 1 456 9104

JEGYEK CSAK ELŐVÉTELBE RENDELHETŐK!

5 meglepő kérdés, hogy megtudd:

**Hogyan tévesztenek meg
napjaink szellemi vezetői,
miközben ezreket fizetsz ki a
meg nem kapott segítségért?**

A háromrészes tanulmányból megtudhatod:

- Kit nevezhetünk mesternek, és ki nevezheti magát mesternek?
- Minek alapján mondhatjuk ki az ítéletet: ez a mester, ez pedig a szélhámos?
- Hogyan döntsük el, melyik hitre, módszerre, programra van szükségünk?
- Ki az, akire nyugodt szívvel rábízhatjuk magunkat?
- Mire figyeljünk, hogy a kétségbeesés legsötétebb órájában se keveredjünk egy csaló vagy egy szekta hálójába?

Az ingyenes tanulmányt elolvashatod itt:

www.megvezetnek.hu

szex

munka

család

karrier

lélek

Mesterkurzus

...az élet dolgai

Bagdy Emőke · Balogh Béla · Belső Nóra
Csernus Imre · Daubner Béla · Domján László
Dúl Antal · Feldmár András · Haraszi László
Kígyós Éva · Lux Elvira · Mátolcsi-Papp Zoltán
Popper Péter · Ranschburg Jenő · Rihmer Zoltán
Tringer László · Várady Tibor · Vekerdy Tamás

Vezetőnek lenni, vezetni valakit vagy valakiket, családot, iskolát, hivatalt, üzemet, pártot, népet... micsoda nagyszerű dolog és felmagasztalás. Nem is csoda, hogy mennyi ember becsvágya irányul erre. Csak arra kellene vigyázni, hogy a hatalom dicsfénye el ne homályosítsa felelősségérzetét.

A régiek azt tartották: „a királynak meg kell halnia”, ha katasztrófába sodorta az orszagát, vagy ha áldozatot kellett hozni, egy nagyon fontos dolog – például honfoglalás – sikeréért. A király azért volt élet és halál ura, mert adott helyzetben vállalta, hogy a népért áldozattá váljon.

Ez a könyv a méltó vezetőről szól, aki lelke mélyén úgy érzi, hogy hatalma a sorstól ered, és arról a félrevezetőről, aki abban bízunk, hogy ügyeskedéssel, ármánykodással, hazugságokkal ő maga szerezheti meg magának a hatalmat.

A szerzők felteszik a kérdést, hogy a mai embernek szüksége van-e egyáltalán szellemi vezetőre, beavatóra vagy (csak) pedagógiai- és szociális irányítóra, míg az Istennel való kapcsolata a legintimebb saját titka.

